

Vabaduse Tammepärja aumärk annetati Rõuge valla tegusale noormehele

31. augustil tunnustas justiitsminister Raivo Aeg Vabaduse Tammepärja aumärgiga 29 inimest, kellel on väärilisi teeneid Eesti riigi ja rahva lähiajaloo mälestuse hoidmisel ja edasi andmisel, vabadusvõitluses ja relvastatud ning relvastamata vastupanuliikumises osalemisel, samuti Eesti vabadusvõitluse ja vastupanuliikumise jäädvustamisel.

Tunnustuse pälvinute hulgas on Eesti kaitselahingutes osalenud veteranid, endised metsavennad, vastupanuvõitlejad ja õigusvastaselt represeeritud. Samuti

tunnustab justiitsminister oma otsusega Eesti vabadusvõitluse ja vastupanuliikumise mälestuse talletajaid. Nende hulgas on metsavendluse mälestuse hoidjad, mälestiste rajajad, mälestuspäevade korraldajad ja isamaalise kasvatus arendajad.

Paljude elukogenud vanahärrade ja daamide kõrval istus pidulikult aktusel ka Rõuge vallast Mõnistest pärit 26-aastane Romet Pazuhaniš, kellele justiitsminister annetas Vabaduse Tammepärja aumärgi. Noore mehe kogub Romet repressiooniaegseid

mälestusi, tutvustab neid Võrumaal nooremale põlvkonnale noorkotkaste ja kodutütardega tegeledes ning Mõniste talurahvamuuseumi tegevuste kaudu. Romet Pazuhaniš on okupatsiooniaja mälestuste koguja, kokkutulekute korraldaja ja Eesti Kodu memoriaali arendaja. Romet teeb juba aastaid tihedat koostööd Murtud Rukkilille Ühinguga, kes oligi tema tunnustamise ettepaneku tegijaks.

Käesoleval aastal annetati Võrumaale vaid üks Vabaduse Tammepärja aumärk. Aumärki

antakse välja kolmandat korda. Eelmistel aastatel on Võrumaa inimestest aumärk annetatud näiteks Meelis Möttusele, Anu Jõgevale, Aare Hõrnale, Valdur Raudvassarile, Elmo Nelgile ja Linda Kõivule.

Lugupidamisega
Murtud Rukkilille Ühing

Vabaduse Tammepärja aumärgi üleandmine. Foto: Aron Urb

Romet Pazuhaniš koos justiitsminister Raivo Aegiga. Foto: Aron Urb

A. Elers-Jarleman / L. Hellsing / G. Edander / tõlge Ü. Aaloe

KASSID

HAIDE MÄNNAMÄE / INGA VARES / MARGE EHRENBUSCH / TÕNU RAADIK

GRETE KONKSI

MAARJA TAMMEVÄGI

STEFAN HEIN

KRISTJAN POOM

MÕNISTE RAHVAMAJAS

TEISIP. 29. SEPTEMBRIL 2020

KELL 18:00

PILET 2,-

Alates novembrist Pippi ja Tuuri Mängumaja

www.pippitai.ee

MEIO2 MEIO2 MEIO2 MEIO2 MEIO2

P 11.10 : Anna-Liisa

kl 17 : Eller

Mõniste rahvamaja

kromaatileine kannel

Pilet: 5,-/3,- Perepilet 15,-

#uuskontsert

MEIO2 MEIO2 MEIO2 MEIO2 MEIO2

K 14.10 : Helisevad muinaslood

kl 18 : Polina

Mõniste rahvamaja

Tšerkassova

imeline jutuvestja haruldastel pillidel

Pilet: 5,-/3,- Perepilet 15,-

#uuskontsert

Rõuge Vallavolikogu 25. augusti istungil vastu võetud õigusaktid

Volikogu:

1. Kehtestas Rõuge alevikus Tehnika tn 3 maaüksuse detailplaneeringu.
2. Andis loa laenu võtmiseks Varstu aleviku jalgratta- ja jalgte ehituseks kuni 750 000 eurot laenu tähtajaga kuni 5 aastat.
3. Otsustas võõrandada tasuta Eesti Vabariigile Rõuge vallas Tindi külas asuv 25148 Rõuge-Kurgjärve-Haanja tee L11 katastriüksuse, mis on vajalik Rõuge vana kalmistu juurde rajatava Rõuge asula värava projekti elluviimiseks.
4. Andis nõusoleku isikliku kasutusõiguse seadmiseks valguskaabli talumiseks Rõuge valla omandis olevale Borodino tee ja Borodino tee L1 kinnisasjale Meelis Mõttus kasuks.
5. Muutis volikogu 07.04.2020 otsuse nr 1-3/19 „Arvamus Kolgamäe II liivakarjääri kaevandamisloa taotluse kohta“ p 1.3 ja andis loa kivide ja kruusa purustamiseks karjääris esmaspäevast reedeni kell 8.00–17.00, v.a riigipühadel.
6. Kinnitas Rõuge valla 2019. aasta konsolideerimisgrupi majandusaasta aruande.

Järgmine volikogu istung toimub 22. septembril.

Septembrikuu viimane ohtlike jäätmete kogumisring käib Varstu kandis

Sel sügisel toimuvad Rõuge vallas taas kahel korral ohtlike jäätmete kogumisringid – septembris ja novembris. Neljas piirkonnas on septembrikuine tiir juba tehtud, 27. septembril minnakse koguma Varstu kandi elanike ohtlikke jäätmeid

Ohtlikke jäätmeid ja eterniiti võetakse pühapäeval, 27. septembril Varstu piirkonnas vastu järgmise graafiku alusel:

- 10.00–10.20 Kangsti külas korruselamu juures
10.30–10.50 Kõrgepalu küla lauda juures
11.00–11.20 Vana-Roosa kaupluse platsil
11.30–11.50 Matsi külas Matsi ristteel
12.00–12.20 Pähni bussijaama juures
12.30–12.50 Krabi koolimaja juures
13.00–13.20 Lüütsepa külamaja juures
13.30–13.50 Varstu alevikus Tehnika ja Jõe tänava ristmiku juures

Vastu võetakse järgmisi saastunud pakendid, õlifiltrid, laborikemikaalid, lahustid, pestitsiidid, luminesentslambid, elavhõbe, värvid, liimid, vaigud, sortimata, ravimid. Eterniidi kogumiseks on eraldi konteineriga auto.

Lisainfo: Reet Rannik, Rõuge valla keskkonnaspetsialist (785 9322, keskkond@rauge.ee).

Ohtlike jäätmete kogumisringide korraldamist rahastab Keskkonna-investeeringute Keskus.

Rõuges algavad saksa keele tunnid

Oktoobris alustatakse Rõuges taas saksa keele õpingutega, keelekursust viib äbi Fanny Schneider.

Tunnid toimuvad õhtuti kord nädalas alates oktoobrist ja kestavad kuni maikuuni. Oodatud on kõik huvilised, vajalikud on väikesed eelteadmised.

Esimene kokkusaamine toimub oktoobri alguses, sellest teavitatakse kõiki registreerunud isiklikult.

Huvilistel palutakse kirjutada aadressil fannykene@gmail.com või helistada 5373 4366.

Saksa keele tundides osalemine on tasuta.

Nursipalu harjutusvälja teade

2.–4. oktoobril kell 8–23 toimub Nursipalu harjutusväljal Eesti Kaitseväge laske- ja lõhketreening.

Tehnika tn 3 maaüksuse detailplaneeringu kehtestamine

Rõuge Vallavolikogu kehtestas 25.08.2020 otsusega nr 1-3/49 Tehnika tn 3 detailplaneeringu.

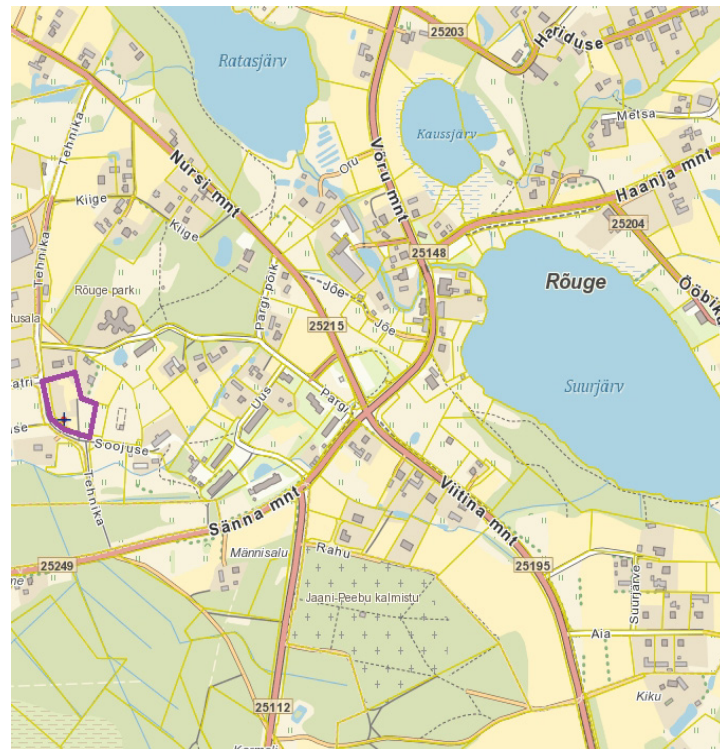
Planeeritav ala asub Rõuge vallas Rõuge alevikus Rõuge tööstusala piirkonnas Tehnika tänava ääres ja hõlmab Tehnika tn 3 katastriüksust (katastritunnus 69701:001:0096) ja selle lähiala. Planeeritava ala suurus on 8846 m².

Detailplaneeringuga nähakse planeeringualale ette ühiskondlike ehitiste maa krunt kuni nelja päästetegevusega seotud hoone, millest peamine on depoohoone, ja neid teenindavate rajatiste jaoks. Detailplaneering muudab kehtetuks Rõuge Vallavolikogu 26.11.2014 otsusega nr 36 kehtestatud detailplaneeringu „Rõuge vallas Handimiku külas ja Rõuge alevikus Rõuge tööstusala detailplaneering“ planeeringualade kattuvuse ulatuses.

Detailplaneeringut käsitletakse kui üldplaneeringut muutvat detailplaneeringut tulenevalt asjaolust, et Rõuge vallal puudub Rõuge piirkonna osas kehtiv üldplaneering.

Detailplaneeringu realiseerumisel avaldub positiivne majanduslik mõju uute investeeringute näol, mis toetavad vabatahtliku päästetegevuse jätkumist ja loovad lisavõimalused selle tutvustamiseks ning populariseerimiseks. Päästekomando olemasolu on oluline arvestades tööstuspiirkonna arendamist ja vajaliku päästevõimekuse tagamist. Reljeefse maastikuga sobiv päästekomando hoone ja haljastusprojekti alusel kujundatud haljastus väärtustab maastikupilti, mis avaldab positiivset mõju kultuurilisest aspektist. Detailplaneeringu elluviimisega kaasneb positiivne sotsiaalne mõju kuivõrd tõuseb elanike kindlustunne, sest on tagatud piirkonnas kohapealne päästevõimekus. Kuna päästeauto sireenidega väljasõidu poolt põhjustatud müra esineb harva on selle mõju vähene (ei esine igapäevaselt). Planeeritava tegevusega kaasneva võimaliku müra ulatuse vähendamiseks on võimalikud leevendavad meetmed, mis planeeringulahenduses kajastatud. Detailplaneeringu realiseerimisega kaasnevad mõjud looduskeskonnale on vähesed, kuna lähipiirkonnas on juba kujunenud hoonestatud ja inimtegevuse poolt mõjutatud keskkond. Eelnevast tulenevalt võib järeldada, et detailplaneeringu realiseerimisega kaasnevad positiivsed majanduslikud, sotsiaalsed ja kultuurilised mõjud piirkonnale.

Kehtestatud detailplaneeringuga ning muude asjasse puutuvate dokumentidega on võimalik tutvuda Rõuge valla kodulehel. Lisainfot saab planeeringu- ja ehitusspetsialistilt (Krislyn Prants, 525 3907, planeering@rauge.ee).

Tehnika tn 3 detailplaneeringu asukohaskeem. Väljavõte planeeringust

Toetusvõimalused mittetulundusühingutele

Läheneb 1. oktoober, mil on kohaliku omaalgatuse programmi (KOP) ja Rõuge valla MTÜ-de toetuse taotluste esitamise tähtaeg.

Rõuge valla MTÜ-de toetuste sügisvoor – taotluste esitamise tähtaeg on 1. oktoobril hiljemalt kell 24.00.

Rõuge vallavalitsus kutsub Rõuge vallas tegutsevaid mittetulundusühinguid, sihtasutusi, seltsinguid ja füüsilisi isikuid osalema mittetulundustegevuste toetuse sügisese taotlusvoorus.

Esitada saab stipendiumi ning mittetulundusühingute, sihtasutuste ja seltsingute toetuse taotlusi.

Taotlused tuleb saata vallavalitsuse poolt kinnitatud taotlusvormil aadressile vald@rauge.ee. Toetuse andmise korra ja taotluste vormid leiata valla kodulehelt aadressilt raug.

ee/mittetulundustegevuse-toetus.

KOP toetuste sügisvoor – taotluste esitamise tähtaeg on 1. oktoobril hiljemalt kell 16.30.

Alates 1. septembrist on avatud kohaliku omaalgatuse programmi sügisvoor, kust mittetulundusühingud ja sihtasutused saavad oma tegevuseks toetust küsida. Maksimaalne toetussumma Meetme 1 projekti kohta on 2500 eurot ja Meetme 2 projekti kohta 4000 eurot.

Täpsemad juhendid ja vormid leiata Võrumaa Arenduskeskuse kodulehelt aadressilt vorumaa.ee/vabauhendused/kop.

**Ruuta Ruttas-Küttim
projektispetsialist**

Täiskasvanute ujumisprojekt alustab uut hooaega

Täiskasvanuks olemine toob endaga kaasa nii vabadust kui rõõmu, samas ka hulgani katsumusi. Vastutus töö ja kodus, pidev kiirustamine, pühendumine teistele ja iseenda sootuks unarusse jätmine tekitavad stressi ja rahulolematust. Selle all kannatavad nii keha kui vaim.

Rõuge vald aitab meie täiskasvanud vallakodanike tervise edendamisele kaasa, pakkudes võimalusi erinevateks liikumisharrastusteks. Üks selliseid pakumisi on juba aastaid olnud tasuta ujumine Väimelas.

Neljapäeval, 1. oktoobril alustab Rõuge valla täiskasvanute ujumisprojekt. Rõuge vald koostöös Samson-Himmelstjerna sihtasutusega on selleks broneerinud Väimela ujula kõik neli ujumisrada, tasuta ujuda saab neljapäeviti kell 20.00–20.45. Ujumine on Rõuge valla elanike jaoks tasuta.

Oodatud on kõik Rõuge valla sissekirjutusega täiskasvanud, kes soovivad

pakkuda kvaliteetaega iseendale, treenida keha ja lõõgastada vaimu. Ujumine ei nõua kõrget sportlikku suutlikkust ega koorma keha.

Endiste Rõuge mõisnike järeltulijate poolt loodud Samson-Himmelstjerna fondi toetusel jätkab tegevust ka Rõuge piirkonna ujumisbuss, mis viib huvilised ujuma ja toob nad pärast koju tagasi.

Neljapäevase ujumisbussi esimene peatus oleks nõudepeatuse Viitinas kell 19.00. Buss sõidab Viitinasse ainult siis, kui ujujad teavitavad oma huvist bussijuhti hiljemalt kell 18 (bussijuht Tõnise telefoninumber on 506 3341).

Buss väljub Rõugest Eesti Ema parklast kell 19.10, võtab rahva peale Sännast kell 19.20 ja Nursist kell 19.25.

Edasi-tagasi bussisõit maksab inimese kohta 1 euro ja see palutakse tasuda bussijuhile täpselt sularahas.

Samson-Himmelstjerna fondi toetusvoor Rõuge piirkonnale

Samson-Himmelstjerna fond pakub toetuse taotlemise võimalust endise Rõuge valla piirkonnas tegutsevatele inimestele, ühendustele ja asutustele.

Toetust saab taotleda oma tegevuse edendamiseks, ürituste korraldamiseks, vahendite soetamiseks, teenuse kvaliteedi parendamiseks, stipendiumina jne.

Fondi töökeel on inglise keel, seega on ka esitatavad taotlused ingliskeelsed. Taotlusvormi saab alla laadida valla kodulehelt aadressil raug.ee/samson-fond.

Taotlusi oodatakse elektrooniliselt allkirjastatuna aadressile vald@rauge.ee hiljemalt 6. oktoobriks 2020. Taotlused kogub kokku vallavalitsus, neid menetleb ning toetuse andmise otsustab Samson-Himmelstjerna Saksamaa fondi nõukogu.

Lisainfo toetuse taotlemise kohta: arendusjuhataja@rauge.ee, 5388 4943

Raamatupidaja Varstu ja Mõniste teenuskeskustes

Valla raamatupidaja on sularaha-tehinguteks ja arvete maksmiseks reedel, 9. oktoobril:

kell 8.00–10.30 Varstu teenuskeskuses
kell 11.00–14.00 Mõniste teenuskeskuses
Rohkem infot finantsosakonna telefonil 785 9352.

Varstu kool pakub tööd PÕHIKOOLI ÕPPEJUHILE

Varstu Kool pakub 0,5 koormusega tööd põhikooli õppejuhile, tööle asumine võimalusel juba alates 1. oktoobrist.

Sooviavaldus, motivatsioonikiri, CV ja haridust tõendavate dokumentide koopiad saata hiljemalt reedeks, 18. septembriks e-kirja teel aadressile kool@varstu.edu.ee. Lisainfo telefonil 528 8150 (Aive Adler, direktor).

Võru ja Põlva maakonna inimesed saavad kasutada sotsiaaltranspordi teenust

Alates 14. septembrist saavad Põlva ja Võru maakonna inimesed kasutada sotsiaaltransporditeenust. Teenust korraldab Kagu Ühistranspordikeskus ja veeteenust osutab OÜ Abuss.

Teenust osutatakse Sotsiaalministeeriumi ja Kagu ÜTK vahel sõlmitud lepingu alusel. Lepingu aluseks on „Sotsiaaltransporditeenuse korraldusmudelite testimine“ toetuse andmise tingimused ja teenust finantseeritakse Euroopa Sotsiaalfondist ja kohalike omavalitsuste eelarvevahenditest.

Sotsiaaltranspordi klientideks on kõik Põlva- ja Võrumaa elanikud, kes ei saa oma tervisliku erivajaduse tõttu kasutada ühistransporti. Isikute abivajadust sotsiaaltransporditeenuse saamise õiguse osas hindab kohalik omavalitsus.

Teenuse vajadusel tuleb esmalt pöörduda oma kohaliku omavalitsuse sotsiaaltöötajate poole.

KUIDAS?

Sõitude tellimine

Sõidu tellimiseks anna oma sõidusoovist teada Rõuge vallavalitsuse sotsiaalosakonda, helistades piirkonna sotsiaaltöö spetsialistile. Tellimuse võib saata ka e-posti teel.

Sotsiaaltöö spetsialisti ees- ja perekonnanimi	Piirkond	Telefon	Meiliaadress
Maire Grosmann	Rõuge	5330 0153	raugesotsiaal@rauge.ee
Maie Kalnapenkis	Haanja	523 7065	haanjasotsiaal@rauge.ee
Marika Heinvee	Misso	5340 3744	missosotsiaal@rauge.ee
Kairit Kasuk	Mõniste	5307 3260	monistesotsiaal@rauge.ee
Signe Arumäe	Varstu	5334 1640	varstusotsiaal@rauge.ee

Samadelt telefoninumbritelt saab küsida vajaminevat lisainformatsiooni.

OLULINE!

Oma sõidusoovist anna teada võimalikult varakult – kohe, kui saad teada sõiduvajaduse.

Sõit telli vähemalt 2 tööpäeva ette, see annab sulle õiguse saada teenust sulle vajalikul ajal. Muudel juhtudel saab tellimust täita ainult vabade sõidukite olemasolul.

Anna täpne info oma sõidu kohta: mis kuupäeval, kuhu, mis kell, mis eesmärgil, kas kaasa tuleb ka saatja, kas on täiendavaid vajadusi (nt kasutada tõstjaid, kandetooli, kandraamimadratsit, trepironijat, oma või vedaja ratastooli vms), kas sul on pagas.

Sõidu tühistamine

Sõidutellimuse tühistamise vajadusest teavita omavalitsust esimesel võimalusel sulle sobival viisil – helistades, saates e-kirja või sõnumi. Kui sõidu tühistamise teade saabub vähem kui 10 tundi sõidu planeeritud algusajast, võib sellega kaasneda kohustus tasuda ära jäänud sõidu eest samades tariifides, mis tulnuks tasuda sõidu korral.

Sõitmine

Vajalikke sõite tehakse ööpäevaringselt kogu Eesti territooriumil.

Operaatoril on õigus klientide sõite ühildada, seetõttu võib ta pakkuda võrreldes kliendi soovituga kuni tunni jagu varasemat kohalejõudmise aega ja/või hilisemat tagasisõiduaega. Sõidu marsruut võib pikeneda seoses teiste klientide teenindamisega.

Kui tagasisõidu aega ei ole võimalik sõidu tellimise ajal prognoosida, siis on tagasisõidu ooteaeg kuni 1 tund.

Sõidukeid, millega teenust osutatakse, on kahesuguseid:

- sõidukid, milles on lisaks juhile veel neli istekohta ja pagasiruum. Üks nendest kohtadest on sobiv ratastoolis istuvale sõitjale.
- sõidukid, mis osutavad raamitransporti ehk lamava inimese vedu.

Palju teenus maksab?

Kliendil tuleb tasuda sõidu eest sõidukisse sisenemisel ühekordne „sisenemistasu“ . Tasu kehtib sõidule alates kodust avaliku teenuseni ja tagasi sama päeva sees.

- Sõit Kagu ÜTK teeninduspiirkonnas, s.o Põlva ja/või Võru maakonnas – 3eurot
 - Sõit Kagu ÜTK teeninduspiirkonna naabermaakonda (Valga- ja Tartumaa) – 8 eurot
 - Sõit mujale väljapoole eelmainitud piirkondi Eesti Vabariigis – 20 eurot
- Saatja sõidab kliendiga kaasa TASUTA.

Tasumise viisid

Projekti käivitumise algetapil saab sõidu eest tasuda vaid sularahas, projektimeeskond tegeleb ka IT-lahenduse välja töötamisega. Selle valmides on võimalik kasutada ühiskaarti (elektrooniline kontaktivaba kaart) ning kasutatavad on ka muud elektroonilised makseliigid.

Milline näeb välja sõiduk, mis sulle teenust osutab?

Mis saab juhul, kui tagasisõit viibib või kõik ei suju nii, nagu eelnevalt kokku lepitud?

Kui oled oma tagasisõidu kokku leppinud ja sa ei jõua kokkulepitud kohta, siis tuleb helistada juhile, kes sind ootab. Räägi talle, kus sa asud, miks viibid ja kui palju sul umbes veel aega läheb.

Sõitu alustades küsi alati sind teenindava juhi telefoninumbrit.

Lisainfo: 517 2455 (Arne Tilk, Kagu ÜTK sotsiaaltranspordi projektijuht)

Käimas on Rõuge valla üldplaneeringu kaasamiskava koostamine

Rõuge vallavalitsus kutsub huvilisi osalema valla üldplaneeringu koostamise protsessis.

Rõuge valla üldplaneering ja keskkonnamõju strateegiline hindamine on algatatud Rõuge Vallavolikogu 17.04.2018 otsusega nr 1-3/36 „Rõuge valla üldplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise algatamine“, mida on muudetud Rõuge Vallavolikogu 27.08.2019 otsusega nr 1-3/56 „Rõuge Vallavolikogu 17.04.2018 otsuse nr 1-3/36 „Rõuge valla üldplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise algatamine“ muutmine“. Vastavate otsustega saab tutvuda Rõuge valla avalikus dokumendiregistris, Rõuge valla veebilehel (www.rauge.ee) ning tööpäeviti Rõuge Vallavalitsuses Rõuge alevikus Ööbikuoru 4.

Üldplaneeringu algatamise otsuse

muutmisega tunnistas Rõuge Vallavolikogu kehtetuks algatamise otsuse lisana kinnitatud „Rõuge valla üldplaneeringu lähteseisukohad“ ning sõnastas algatamise otsuses Rõuge valla üldplaneeringu eesmärgi.

Rõuge valla üldplaneeringu eesmärk on kohandada Rõuge vald ruumiliselt kompaktseks, kvaliteetseks, hästi funktsioneerivaks, keskkonnasõbralikuks ning ökonoomseks elukeskkonnaks rõhuasetusega teenuste kättesaadavusele, maamajandus- ja ettevõtlusalade (taas)elustamisele.

Keskkonnamõju strateegiline hindamine on algatatud tulenevalt keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse § 33 lg 1 p 2, mille kohaselt tuleb keskkonnamõju strateegiline hindamine algatada üldplaneeringu koostamise korral.

Rõuge valla üldplaneeringu algataja,

vastuvõtja ja kehtestaja on Rõuge Vallavolikogu (Ööbikuoru 4, Rõuge alevik 66201), koostamise korraldaja on Rõuge Vallavalitsus (Ööbikuoru 4, Rõuge alevik 66201). Üldplaneeringu koostaja on AS Kobras (rg-kood 10171636, Riia 35, Tartu 50410).

Vastavalt planeerimisseadusele on igal inimesel õigus osaleda planeerimismenetluses ning avada selle ajal arvamust planeeringu kohta.

Rõuge Vallavalitsus annab teada, et on koostamas üldplaneeringu lähteisukohtade koostamise raames üldplaneeringu kaasamiskava. Sellest tulenevalt palub Rõuge Vallavalitsus anda endast märku asutustel ja isikutel, kes soovivad olla kaasatud üldplaneeringu koostamise protsessi. Soovitav teadete edastamise viis ja selleks vajalikud kontaktandmed palutakse edastada e-posti

aadressil planeering@rauge.ee.

Isikutel, kes ei ole avaldanud soovi olla kaasatud üldplaneeringu koostamise protsessi, on võimalik saada teateid üldplaneeringu menetlusprotsessi kohta, liitudes Rõuge valla üldplaneeringu koostamise teadete listiga aadressil www.rauge.ee/meililistid või teistest Rõuge valla listidest, kodulehelt, Rõuge valla lehest Mägede Hääl ja maakonnalehest Võrumaa Teataja.

Kaasamise soovivaldust on võimalik saata kogu üldplaneeringu protsessi vältel, kuid võimalikult varajaseks kaasamiseks tuleks seda teha esimesel võimalusel.

Lisainformatsiooni üldplaneeringu koostamise kohta on võimalik saada planeeringu- ja ehitusspetsialistilt (Krislyn Prants, 525 3907, planeering@rauge.ee).

Kooliaasta on alanud tegusalt ja viirusevabalt, püsime terved!

Kuus kuud on möödunud ajast, mil ühe hetkega toimus elurütmi mõjutav muutus. Kui tavaliselt võetakse m u u d a t u s t e juhtimiseks rohkelt aega ja kogu protsess kestab minimaalselt kolm aastat, siis sedapuhku oli muudatuste ellu

rakendamiseks aega kolm päeva, kui sedagi.

Augustikuu viimane nädal tekitas haridusmaastikul segaseid tundeid. Suvi, mis ometigi oli nii ilus ja nii mõnegi muremõtte peast pühkis, andis lootuse, et saame alustada kõike tavapäraselt ja jätkata seal, kus pooleli jäime. Kas ikka jäi midagi pooleli? Kevad tõestas ju meile, et ka nii sai ja saab. Ent inimene on juba kord karjaloomeks loodud ning suhtlemise ja sotsiaalsete oskuste arendamise tähtsuse osakaal lõi uue teadmise. Arvan, et oskame seda täna väärtustada ja hinnata rohkem kui eales varem. Seega olime haridusjuhtidega üksmeelel, et 1. septembril alustavad kõik Rõuge valla koolid ja lasteaiad kontaktõppega ning noortekeskused on noorte jaoks avatud.

Lasteaia õpetajad on täis lusti ja tahtmist tegeleda ja arendada meie säravaid rosinasilmi. Meie valla lasteaedades käib 175 last. Läbi mängu on neil suurepärane võimalus areneda ja arendada oma teadmisi, oskusi ning suhtlemist. Seda kõike selleks, et astuda mõnel järgmisel tarkusepäeval üle kooliläve.

Oli heameel tervitada kõigis meie valla

koolides õpilasi kooliaasta alguse puhul ja soovida helget kooliteed 34 värsele koolilapsele.

Pärast katsumusterohket kevadet ja energiat andvat suve rõõmustavad koolipinki naasmise üle 354 õppurit. Rõuge koolimajas ajavad tarkust ja haritust taga 184, Varstu koolis 63, Haanja koolis 60, Mõniste koolis 46 ning Misso koolis 3 õpilast. Meie õpilased ja nende õpetajad ning koostöökeskuse tugispetsialistid püüdleval kõik selle poole, et ühelt poolt jagada head ja kvaliteetset haridust ning teisalt seda omandada, sest just hea haridus on õnneliku ja areneva ühiskonna alus. Hea haridus ei tähenda vaid õppekava omandamist ja häid hindeid tunnistusel, see on midagi enamat. Selle hulka kuuluvad loovus, uudishimu, avastamisrõõm, kogemuspõhine õpe ja veel muugi.

Ärgem jäägem kinni vaid akadeemilisse ja formaalsesse haridusse. Kõik meie õppurid on oodatud pärast koolipäeva lõppu saama osa mitteformaalsest õppes ja huviharidusest, mille eest hoolitsevad meie usinad noorsootöötajad.

Rõuge valla arengukava hariduse moto on „Haritud rõugelane – õnnelik inimene“. Seejuures mängib suurt rolli õppimise väärtustamine läbi terve elukaare. Tunnen väga suurt uhkust nende meie valla inimeste üle, kes ei piirdu vaid kohustusliku hariduse omandamisega, vaid täiustavad ja täiendavad end nii kutse- kui kõrghariduse tasemel. Meil on aina enam rõugelasi, kes pürgivad juba mitmenda kõrgharidusdiplomi poole või on pärast pausi leidnud tee ja soovi ennast taas harida kas kutset või siis esimest kõrgharidust omandades. Kutse- või kõrghariduses

täiendavad ennast 268 meie valla inimest. Neist 61% on vanuses kuni 25 eluaastat. Sellele järgnev vanusegrupp on just nimelt need, kes on leidnud tee tagasi hariduse ja enesetäiendamise juurde. Kunagi ei ole liiga hilja. Pigem on hiljem tehtud otsused veelgi enam teadlikud ja määratletud valikud. Ka 65-aastaselt ei ole hilja minna kõrgkooli.

Kõike seda varjutab kahjuks veel lähedale hiiliv tume pilv. On oluline, et õpikeskkonnas oleks hea ja turvaline olla kõigil, nii haridustöötajatel kui ka õppuritel. Distantõpe on vahelduseks hea lahendus, kuid päriselt ei soovi seda ükski alusharidust, üldharidust, kutseharidust, kõrgharidust või huviharidust omandav õppur. Seda enam on oluline teadvustada iseendale, et me kõik oleme vastutavad ning reeglite kinnipidamisel saab kevadise olukorra kordumise taandada miinimumini.

Seega peavad meie haridusasutuste juhid väga oluliseks, et:

- Haigena ja COVID-19 haige lähikontaktisena tuleb jääda koju.
- Haigusnähtudega laps, õppur, õpetaja, noorsootöötaja, tugispetsialist jääb koju.
- Töötaja haigestumise korral teavitatakse haridusasutust, kas COVID-19 kahtlus leidis kinnituse.
- Haridusasutused on varustatud digitaalsete termomeetritega. Haigusnähtude ilmnemisel või kahtlusel saavad töötajad mõõta lapse kehatemperatuuri.
- Kui haigusnähud ilmnevad keset päeva, korraldatakse lapsele eraldi ödus äraolemine, teavitatakse lapsevanemat ning toimetatakse laps esimesel võimalusel koju.

- Kui haridusasutuses saab COVID-19 diagnoos kinnituse, siis läheb see haridusasutus kaheks nädalaks distantsõppele. Koolidel on oluline säilitada ja arendada distantsõppe võimekut kogu õppeaasta vältel.
- Tervishoiu hügieeni korralduse eest vastutab igapäevaselt haridusasutus. Juht korraldab ja vastutab, et asutus oleks varustatud piisava hulga isikukaitsevahenditega ning regulaarselt toimuks pindade desinifitseerimine, ruumide tuulutamine, kontaktide hajutamine.
- Viiruse leviku vähendamiseks planeerivad koolid võimalikult palju pesaklasside moodustamist.

Armsad õppurid, tundke rõõmu kooliskäimisest, klassikaaslastest ja suhtlemisest ning väärtustage oma vanemaid, õpetajaid, noorsootöötajaid ja teisi spetsialiste teie ümber.

Head haridustöötajad, teil on määrav roll laste õpetamisel ja kasvatamisel. Lisaks sellele, et annate edasi oma teadmisi, olete te ka eeskujud ja väärtuste kandjad. Soovin teile meeleskindlust ja lahet meelt selle keerulise, kuid samas tänuväärse töö tegemisel!

Kallid lapsevanemad, märgake ja toetage oma lapsi nii rõõmudes kui muredes. Teie hea sõna ja huvi tundmine on see, mis muudab lapse päeva turvaliseks.

Soovin meile kõigile teadmishimulist ja sotsiaalset haridusaastat!

Marju Kõva

haridus- ja kultuuriosakonna juhataja

ESMASPÄEVAL, 5. OKTOOBRIK

KELL 8.30–16.00

VARSTU KOOLIMAJAS

HARIDUSINNOVATSIOONI SEMINAR

Haridusasutuste töötajatele

Teematöötoad - arutelud - küsimused - avatud ruum

Töötubade teemad:

Töökorralduslik innovatsioon

Koosloome ja sotsiaalne innovatsioon

Coachiv juhtimine ja õpetamine

Perekond kui õpipesa

Rõuge vald – terviklik hariduskogukond

Lõimingud õppimises

Motiveeritud õppimine

Visualiseerimine alushariduses

Registreerumine aadressil rauge.ee/registreeri
Lisainfo: haridusjuhataja@rauge.ee

Rõuge Koostöökeskus pakub

alates septembrikuust

sotsiaalse rehabilitatsiooni

teenuseid

- alla 16-aastastele puudega lastele
- alla 18-aastastele lastele (abi vajavad lapsed, KOV suunamisel)

Mis teenuseid pakume?

- rehabilitatsiooniplaani koostamine
- sotsiaaltöötaja teenus
- eripedagoogi teenus
- psühholoogi teenus
- logopeedi teenus

Info: Maie Oppar
(koostookeskus@rauge.ee , 513 8321)

Noorte huviharidusest ja -tegevusest Rõuge vallas

Kes teeb, see jõuab!

On oluline, et igameie valla nooruk leiaks endale formaalse õppimise kõrvalt tee ka huvihariduse juurde. Just mitteformaalne õppimine on õpitegevus, mida tehakse teadlikult ja eesmärgiga iseenast arendada, saada uusi oskusi ja teadmisi selle kohta, mis tõeliselt huvi pakub. Mitteformaalse õppimisega saab tegeleda igas vanuses, kuid tähtis on see pisik külge saada juba noore inimesena. Paljud tulevast elu mõjutavad otsused ja väärtushinnangud, hoiakud ja töökspidamised saavad oma alge noorena. Julgen väita, et Rõuge vallas on loodud väga head võimalused selleks, et kõik noored saaksid osaleda erinevates huviringides, olgu need siis kooli tasandil, noorsootöö keskuse poolt organiseeritud või korraldab huviringi mõni organisatsioon. Valdavalt on need huviringid noortele tasuta. Jah, tegelikult ei ole tasuta lõunaid olemas – Rõuge vald tasub paljude ringide eest otse teenusepakkujale. Rõuge valla noortel on valikus 92 erinevat huviringi, lisaks pakuvad huvitegevust ka 30 teenusepakkujat ehk siis erinevad huvikoolid, osahingud, mittetulundusühingud. Valikuid on rikkalikult: poniring, saviring, erinevad pilliõpped, judo, tehnika- ja päästeala ring, peotants, parkuurimine, orienteerumisring, robootikaring, looduskaamera ring, näitering... Eriti populaarsed on erinevad kokandusringid. Võime üsnagi muretud olla, nälga me ei jää – meie noored oskavad süüa teha. See esivanemate kunst saab igas piirkonnas edasi antud. Kõiki ringe me kahjuks kohapeal pakkuda ei suuda, kuid oleme loonud võimaluse, et ükski noor ei peaks jätmä huviringis osalemist pooleli majanduslikel põhjustel. Huviringides ja huvikoolides nii Rõuges kui ka Võrus, Tartus, Põlvas ja Vastseliinas osaleb 432 noort, mõni neist rohkem kui ühes ringis. Rõuge vallas on kokku 602 noort vanuses 7–19 eluaastat. 2018. aastal Rõuge vallas kehtestatud huvihariduse- ja tegevuse kord on loonud

võimaluse, kus saame täisväärtuslikult panustada mitteformaalse õppe toetamisse. Lisaks valla poolt tasutud õppemaksule, hüvitame lapsevanema poolt tasutud kohatasu, korvame transpordikulusid ja toetame laagris osalemist. Huvihariduse ja huvitegevuse kord näeb ette viit toetusmeetet: osalustasu/õppetasu toetus, mida saab taotleda lapsevanem huvikoolile või -ringile makstava tasu hüvitamiseks; transporditoetus, mida saab taotleda lapsevanem lapse huvikoolis või -tegevuses osalemise kulude katteks. Võimalik on esitada ka ühistootlus mitme õppuri transpordikulu katteks; huvihariduse toetus, mida saab taotleda asutus õppekoha tegevuskulude katteks; huvitegevuse toetus huvitegevust pakkuvatele juriidilistele isikutele osavõtutasu katteks; laagris või võistlusel osalemise toetus, mida saab taotleda huvikooli või -ringi läbiviija. Just praegu ongi käes õige aeg esitada taotlusi huvihariduse toetamiseks, taotluste esitamise tähtaeg on 15. oktoober. Taotlused palume saata digitaalselt allkirjastatuna aadressile vald@rauge.ee või esitada paberil haridus- ja kultuuriosakonda. Taotluste blanketid on leitavad meie valla kodulehelt aadressil raug.ee/hariduse_asjaajamisjuhised. Küsimuste korral saab infot, kirjutades aadressile haridusspetsialist@rauge.ee või helistades numbrile 514 8615. Jääme teie taotlusi ootama – mida varem, seda parem! Eks vanasõnagi ütleb: „Mis täna tehtud, see homme hoolet!“

Marju Kõva
haridus- ja kultuuriosakonna juhataja

Rõuge ja Antsla valla ettevõtjate koostööprojekt stardib 6.oktoobril!

Käivitumas on Rõuge ja Antsla valla kaheaastane ettevõtlusalane koostööprojekt, mille kestel alustavad Rõuge ja Antsla valla ettevõtjad koostöövõrgustiku ülesehitamise, hoidmise ja arendamisega. Kahe aasta vältel saab osaleda erinevatel koolitustel, külastada erinevaid ettevõtjaid, tutvustada oma tooteid, tutvuda erinevate ettevõtjatega nii Rõuge kui Antsla vallast ning luua uusi või hoida juba olemasolevaid kontakte. Käesolev aasta on olnud muutlik ja ettearvamatu ning projekti algus on lükkunud sügisesse. Koostööseminaril keskendume koostöö olemusele ja äratundmisele ning üksteisega tutvumisele. Sissejuhatuse arutleb koostöö ja selle olemuse üle Eesti Maaülikooli professor Rando Värnik. Uurime, mis on koostöö tekkimiseks oluline ja mis on peamised komistuskivid ning kuidas üleüldse koostöövõimalusi ära tunda ja koostööd algatada. Otsime võimalusi üksteisega koostööd teha, kaardistame ühistegevusi osalejatega ning kuulame inspireerivaid näiteid koostöö toimimisest.

Projekti avaseminar toimub 6. oktoobril kell 14–18 Viitina Külakeskuses. Kutsume Viitina mõisas toimuvale üritusele Rõuge ja Antsla valla ettevõtjaid, aktiivseid elanikke ja muidu säsasilmseid entusiaste, kel huvi koostöö ja koos tegemise vastu. Huvilised, kes soovivad oma teadmisi täiendada, silmaringi avardada, uusi tutvusi luua või lihtsalt oma argipäeva teisiti sisustada, andke endast teada aadressil ettevotlus@rauge.ee või registreerige end veebis aadressil bit.ly/ettevotlusprojekt. Projekti „Rõuge ja Antsla valla ettevõtlusalase koostöö arendamine“ elluviimist rahastatakse Leaderi programmi ettevõtluse meetmest Võrumaa Partnerluskogu kaudu.

Anneli Piigli
ettevõtlus- ja projektispetzialist

 vorusportidikool
WWW.SPORDIKOOL.VORU.EE

TULE VÕRU SPORDIKOOLI

UUTE ÕPPURITE VASTUVÕTT

Treeninggrupp	Treener	Millal?	Kohtumispaik
VÕRKPALL			
2009-2013 P	Sten Maask	E, K, N 14:30 R 16:00	Spordikeskus Kreutzwaldi 16
2004-2008 P	Timo Kuus	E, T, K, N, R 16:00	Spordikeskus
2009-2013 T	Raivo Jeenas	E, T, N 14:00	Spordikeskus
2009-2013 T	Triin Ojasoo	E, T, N 14:00	Spordikeskus
KERGEJÕUSTIK			
2009-2013 T ja P	Heini Allikvee	E, T, N 14:00	Spordikeskus
2006-2008 T ja P	Heini Allikvee	E, T, K, N 16:00	Spordikeskus
2002-2005 T ja P	Heini Allikvee	E-R 17:00	Spordikeskus
2002-2012 T ja P	Helju Rakaselt	E, K, R 15:00	Spordikeskus
2011-2013 T ja P	Aive Pähn	E, K, R 13:00	Spordikeskus
2008-2010 T ja P	Aive Pähn	E, T, K, N, R 14:30	Spordikeskus
2003-2007 T ja P	Aive Pähn	E, T, K, N 16:00, R 14:30	Spordikeskus
2002-2005 T ja P	Kristel-Liis Jõendi	E, T, K, N 17:00	Spordikeskus
2006-2011 T ja P	Kristel-Liis Jõendi	E, K, N 15:30	Spordikeskus
2009-2013 T ja P	Liis Kranich	E, K, R 15:00	Spordikeskus
MURDMAASUUSATAMINE			
2002-2013 T ja P	Asko Saarepuu	E, T, K, R 15:00	Kubija suusabaas
2002-2013 T ja P	Hille Saarepuu	E, T, K, R 15:00	Kubija suusabaas
2002-2013 T ja P	Mario Oha	E, T, K, R 15:00	Kubija suusabaas
KAHEVÕISTLUS			
2004-2012 T ja P	Olev Roots	E, N 15:00	Andsumägi
LASKESUUSATAMINE			
2002-2013 T ja P	Priit Narusk	E, T, N 17:00, R 15:00	Kubija suusabaas
ORIENTEERUMINE			
2002-2013 T ja P	Sarmite Sild	E, R 14:00	Kubija suusabaas
KREEKA-ROOMA JA NAISTEMAADLUS			
2002-2006 T ja P	Peep Lill	E, K, N, R 17:00	Kreutzwaldi 16
2007-2013 T ja P	Peep Lill	E, K, N, R 16:00	Kreutzwaldi 16
EELKOOL			
2013-2014 T ja P	Kertu Ränkel Anette Kasemets	E, K 17:30	Spordikeskus ja Kubija suusabaas

**ROHKEM INFOT TEL 78 21 225
KÕIKIDE TREENERITE KONTAKTID:
WWW.SPORDIKOOL.VORU.EE**

**ÕPPETASU PÕHIÕPPES 20 EUR/KUU,
EELKOOLIS 10 EUR/KUU
ESIMESSE TUNDI SOOVITAME
TULLA KOOS VANEMAGA!**

TULE TUTVU JA LEIA OMA ALA!

Kagu-Eesti spetsialistide eluasemete toetusmeetmest toetati viit Rõuge valla spetsialisti

Rõuge Vallavalitsus kinnitas 12. augustil Kagu-Eesti spetsialistide toetusmeetmest toetuse saajad. 2020. aasta taotlusvoor oli avatud mais ja juunis ning toetuse saamiseks esitati seitse nõuetele vastavat taotlust kogusummas 63 277,96 eurot. Keskmine toetuse summa oli 9039,71 eurot ning taotlejate keskmiseks vanuseks oli 35 aastat. Käesolevas taotlusvoorus läks jagamisele 45 440 eurot. Taotlusi esitati enamjaolt elamu ehitus- ja renoveerimistöodeks nagu uue küttesüsteemi rajamine, erinevad siseehitustööd ruumide väljaehitamiseks, elamu soojustamine jne. Paar taotlust laekus ka eluaseme ostu toetamiseks. Esitatud taotlusi hindas viieliikmeline hindamiskomisjon vastavalt vallavalitsuse kinnitatud hindamiskriteeriumitele. Komisjoni ettepanekule tuginedes rahastati täismahus nelja taotlust, ühte taotlust toetati rahaliste vahendite ammendumise tõttu

osaliselt ning kaks taotlust jäi eelarveliste vahendite otsa saamise tõttu rahuldamata. Riigi poolt ellu kutsutud Kagu-Eesti spetsialistide eluasemete programmi eesmärk on parandada piirkonna ettevõtetes töötavate spetsialistide elamistingimusi, aidates seeläbi kaasa kohaliku majanduse arenguks oluliste spetsialistide jäämisele või tulemisele piirkonda. Rõuge vallal on kavas osaleda ka järgmises Kagu-Eesti spetsialistide eluasemete meetme taotlusvoorus. Järgmise taotlusvooru toimumise aeg ning riigieelarveliste toetusvahendite hulk on selgumisel. Info taotlusvooru toimumise kohta avaldatakse erinevates valla infokanalites.

Anneli Piigli
ettevõtlus- ja projektispetzialist

KANDIDEERIMISEKS TÄIDA VORM WWW.NOPRI.EE LEHEL

NOPRI PAKUB TÖÖD

- ROBOTI OPERAATOR LÜPSILAUDAS

- JUUSTU TÜKELDAJA MEIEREIS

- E HITUSTÖÖLINE

- PIIMATEHNOLOOG

Heategu vajab tunnustamist

On suur rõõm tõdeda, et meie kogukonnas on vastutulelikke ja sõnapidajaid noori mehi. Avaldame Mõniste Hooldekodu Pihlakobar nimel tänu kahele meie kandi ettevõtlikule noorele – Mait Mõttusele ja Peeter Toropile.

Hooldekodu Pihlakobar heakorrasatud ümbrus igatses juba pikemat aega uut multsikihti. Ajaga oli vana pinnasekate kulunud ja multsialune kile inetult paljastunud. Sai sellest räägitud küll ühele, küll teisele, kuid sõnadest tegudeni ei jõudnud keegi.

Ühel päeval viis juhus meid kokku Maiduga, kellele sai samuti muret kurdetud. Nädalapäevade möödumisel ootas meid õues suur üllatus, sest kohale oli tulnud traktor, millel koormaks kvaliteetne puidumultš. Traktoriroolis istus Mait, kes

sõnas tagasihoidlikult, et suurem tänu kuulub Peetrile, kelle materjalist oli puidumults valmistatud ja kes lubas selle lahkelt hooldekodule tuua.

Mults sai haljastuse katteks paika ja teenuskeskuse ümbrus sellega uue ning värske ilme. Ilus vaadata nii hooldekodu elanikel kui ka teenuskeskuse külastajatel!

Oleme meeldivalt üllatunud, et noortele meestele läks hooldekodu mure korda ja leiti oma kiirete tööde ja toimetuste kõrvalt aega ja tahtmist panustada heategevusse.

Ulvi Trahv
Mõniste hooldekodu Pihlakobar
juhataja

Ilus vaadata! Mõniste hooldekodu ümbrus on tänu headele abistajatele kena ja korras.

Krabi Külateatri tegus augustikuu

Pärast pooleaastast pealesunnitud koroonapausi alustas Krabi külateater taas etenduste andmisega kohe augustikuu esimesel päeval. Mängisime „Piimäpukijutte“ Rannu jahiseltsi jahimajas ning Põlva kodukohvikute päeva kohvikus Kuuse Talu Magusad Piigad.

8. augustil pidasime maha ka teatri 20. juubelitepe, mis kevadel tähistamata jäi. Naerutasime rahvast paari õpetliku looga tohtri juures käimisest ning pensioni kättesaamisest. Viimase viie aasta tegemistest näitasime videokokkuvõtet, mille pani kokku meie kauaaegne filmimees Aivar Palmre. Tantsu keerutati Parvepoiste saatel kuni esimeste hommikutundideni. Juubelitepeo toimumist toetasid Rõuge vald, Krabi külaselts, ZÄP CleanHands OÜ, Kohvik Daisy juures, Krabi Kõrts ja Pähni Külalistemaja.

14. augustil tõime Krabi rahvamajas lavale uue etenduse „*“. Täname Krabi külaseltsi lahke vastuvõtu eest ning üllatavalt rohkearvulist publikut, kes meile kosutavate naerupahvakutega mängulusti juurde andis!

publiku poolt vastu rõkkavate naerupahvakute ning aplausiga, mis ei tahtnud kuidagi vaibuda. Meie etendus tunnistati publiku poolt päeva parimaks. Romet Pazuhaniš pälvis parima meeskõrvalosatäitja preemia ning Marje Mürk parima naiskõrvalosatäitja preemia. Lisaks tunnustati nii etendusi kui Ooberi osatäitjat Rometit mitmete kollegiauhindadega. Meie osalemist festivalil toetas Rõuge vald.

29. augustil toimus Metsavenna talus muuseumiöö raames Lõikuspidu, kus me astusime üles taas „Piimäpukijuttudega“.

Lõikuspeost inspiratsiooni
saanutena korraldasime 31. augustil
fotosessiooni viljalõikuse lõpetamise puhul.

Marje Mürk
Fotod: Peeter Hinn

Varstu Lasteaed Sipelgas annab teada: meil on uus pesuruum!

Äsja algas uus õppeaasta, Varstu lasteaias alustas seda kokku 20 sipelgat kahes rühmas. Ja meil on kohe tore uudis – saime meie mõõtudele kohase sisseseadega pesuruumi. See vabastas meid kohe 1968. aastast pärit torustiku ummistumistest ning torude kaudu majja tuleva vee kvaliteedi paha mõju muredest.

Meie suur ja südamest tulev tänu kuuluvad ettevõtja Martin Pehlakule ja EstNord Consults OÜ-le, kes tegid korda ka ehitustöö ajal ilmnunud halvad üllatused mida keegi enne kaavetöid aimatagi ei osanud. Nüüd saavad ka kõige pisemad sipelgad ruumis, kus kuningas jala käib, küünitamata ja pottikukkumise hirmuta oma asja ajada, sõltumata selle juures teise sipelga abist. Mis sest, et olime aastakümneid meistrid pooltest kõrgusest põrandasse valatud suure

sipelga potile ukerdamises ja sel püsimise harjutamises ning saajalgsel kombel endi pikaks venitamises käte-silma-musi pesul või siis jalakeste kausipesus. Nüüd aga – kõik-kõik on uus septembrikuus me sipelgate pesuruumis, just nagu mõnes moodsas linnalasteaias.

Aitäh kõigile, tänu kellele saime avara, ilusa, mugava ja sooja pörandaga valgusküllase pesuruumi!

Nii nagu me elmisel sügisel saime suurele õuealale uue ja huvitava jalgrattatee ning sedakorda parema pesuruumi, seame plaane järgmiste unistuse teostamiseks. Ja neid meil jagub!

Reporter Sipilgas Varstu Kooli lasteaiast

Rõõmsad sipelgad Varstu Kooli lasteaias

12:00
Osalejate töötuba
“Võimlemistund”
koos lavastaja ja
näitleja
Marko Mäesaarega

Mõniste Rahvamajas
2.oktoobril 2020 kell 13:00

Võrumaa laste ja noorte näitemängupäev

Tagasisidet annab hindamiskogu:
Marko Mäesaar (Teatribuss)
Leatar-Lea Kelder
Heino Pall

Kohtumiseni!

TASUTA

TOETAJAD:

Eesti Kultuurkapital, Eesti Harrastusteatrite Liit, Rõuge Vald

Mitmekülgne augustikuu Plaani

Kui Plaani paikkonna rahvas hakkas eelmisel sügisel oma sündmusi kavandama, ei osanud keegi plaanidesse sisse arvestada üleilmset viirust ja sellega kaasnevat. Esimest korda pidime ära jätma Plaani käsitsi heinaniitmisevõistluse... Samas ei tulnud me selle pealegi, et hoopis augustikuu saab Plaani paikkonnas olema nii eriline, emotsionaalne ja äge!

Plaani külapäev

8. augusti varahommikul oli tegutsemist märgata nii Plaani kirikus kui ka Juta ja Bobi Lodge'i õuel. Kirikus pandi üles näitust kohalikest käsitöödest ja vanadest tööriistadest, mille oli Plaani paikkonna rahvalt kokku korjanud Juta Sikk ning mida aitasid paika sättida õde-venda Helbe ja Ülo Udumäe perest. Juta oli üks natuke teistsuguse ja palju emotsioone tekitanud näituse autoritest. Nimelt otsis ta ERMi fondidest välja Plaani küla ja selle ümbruse fotod, mille Karjamõisa-Karel lasi plaatidele trükkida. Külapäeva hommikul paigutasime fotod üles samadesse kohtadesse, kus need aastaid tagasi üles võetud olid.

Plaani Kotuse uus lipp. Fotod: Ülo Udumäe

Lõuna paiku hakkas rahvas kogunema. Rõõm oli kohtuda nii tuttavatega eelmistest koolikokkutulekutest kui näha uusi, äsja paikkonda elama kolinud külarahvast. Mõnusa muusikaga tervitasid tulijaid kapell Eloilo ning laia ning lahke naeratusena päevajuht Einike.

Seekordse Plaani külapäeva suursündmuseks võib pidada Plaani paikkonna uue lipu esitlemist. Kavandi autoriks on Ülo Udumäe, kes sündmusel omi mõtteid lipust ja selle kujundamisest kokkutulnutega jagas.

Et Plaani paikkonna praeguse elu tutvustamine pelgalt kuivaks jutuks ei jääks, toimusid ägedad Erlendi

tollikoerte ja korstnapühkija Taavi demonstratsioonid. Jahimeeste tegemistest jutustas Juss talle omases muheduses ning koos toimetati Ulve juhendatud lilleseade töötoas. Päeva lõpuks oli valmis saanud ka ühismaal, kuhu kõik said talletada oma emotsioonid, mõtted ja soovid.

Palju huvi ja elevust tekitas juba enne mainitud fotode rajal toimunud jalutuskäik koos Siku Jutaga, kes väga hästi vanade fotode kohta jutustada oskas. Ringkäigu ajal sai kiigata ka Silveri küdevasse suitsusauna, mille peremees on mõned aastad tagasi suure tee äärest eemale nihutanud ning renoveerinud.

Külapäeva lõpetas tund Eloilo saatel – kes jaksas, see keerutas jalga ning vägev ühislaulmine ei tahtnud lõppeda!

Täname vallavanema asetäitjat Rein Loiku, kes austas Plaani rahvast oma kohaloleku ja heade sõnadega. Täname Lead, kelle pudrust said kõikide külapäevaliste kohud kimmalt täis. Suur tänu Plaani Lodge'i pererahvale, kes meid alati lahkelt enda juurde kutsus!

Aitäh kõigile, kes aitasid ja toetasid!

Aitäh kõigile Plaani külapäeva osalejatele!

Plaani keriguloho piknik-kontsert

Juba meie kodumaa 100. sünnipäeval, peale esimest kontserti Plaani kirikus, hakkasime mõtlema uuest taolisest. Kuigi esinejad ja kontserdikülalised pidasid tookord pakasele kenasti vastu, soovisime seekorda laulda ja mängida Eestimaa asjadest suisel aal – taasiseseisvuspäeval. Mõeldud ning kahe ja poole aasta pärast tehtud!

Kas see, et algselt pidi kontsert toimuma kirikus, oligi põhjuseks, miks 20. augusti pärastlõunal tuli Plaani keriguloho piknik-kontserdile just täpselt kirikutäis rahvast? Igal juhul nautisid külalised vahvat koguperekontserti nii teatrirahva „Minemetsa“ kui õdede Taulide lummatvat rännakut kuulates. Hea tunne jäi hinge, kui

nägime ja kuulsime tänu külaliste silmis ja sõnades. Järgmiste kohtumiseni Plaani!

Mõlemaid toimunud sündmusi rahastati kohaliku omaalgatuse programmi vahenditest, kaasrahastaja oli Rõuge vallavalitsus

Plaani paikkonna augustikuu emotsionaalsete kohtumiste i-le pani suure ja paksu täpi Lõuna-Eesti ralli, õigemini selle ajal üles seatud Plaani kodukohvik. Väga hea meel on meie paikkonna noorte, eriti kohviku eestvedaja Stina üle! Ikka on nii, et kui mingil hetkel vanadel tegijatel vähem otsa lõpeb, siis noored võtavad sujuvalt üle. Eriti südantsoojendav on see, et oma energia rakendatakse vajalikul hetkel just kodukohas. Nii saabki teoks parim asi – noored

teevad, vanad aitavad jõudumööda kaasa. Suurepärase orgunn (nagu noored ütlevad) ja väga hea koostöö. Kõpsetamist ja keetmist jätkus terve ööpäeva jagu, kuid rallipäeva hommikul kell kaheksa oli kõik rallisõpradele ja teistele kohvikuhuvilistele valmis.

Pole just igapäevane, et nii palju maailmakuulsusi on korraga ühes pisikeses Eestimaa külas koos. Nimelt pandi ralli esimene teeninduspunkt üles Plaani küla parklatesse. Esimestena sõitsid kohale Toyota meeskonna rallikad eesotsas Sebastian Ogier'ga.

Elevus aga läks eriti suureks, kui Hyundai tiimi tehnikud oma hooldusala otse meie kohviku ette sättisid. Kui rallimehed kohale

jõudsid, hoiti aga plats väärilt vaba, et keegi ette ei jääks ning lemmikud saaksid rahulikult autod üle vaadata. Tegelikult ikka saime autogrammi ja fotole ka! Õhtuks olid kodukohvikulised väsinud, kuid õnnelikud.

Emotsioone on nüüd kogunenud küllaga ning oleme ääretult tänulikud, et meile sellised võimalused erinevate sündmuste näol anti. Uute kohtumisteni Plaani!

**Plaani küla rahva nimel
Ene Aedmaa**

Kuusteist suve külastusmängu „Unustatud mõisad“

Rogosi mõis on osalenud üle-eestilises külastusmängus selle algusest peale ning käesoleval suvel siis juba kuueteistkümnendat korda. Tore on sõita mõisarahva koosolekutele, kus meid võetakse vastu ja tervitatakse kui mõisamaastiku raudvara.

Mõis oli sel suvel avatud viiel päeval. Mängu juures on tähtis eelkõige see, et igal täistunnil on mõisa giid valmis minema külalistega mõisatuurile. Meie mõisa giid Kerli Pärnapuu sai koos külalistega tuuril käia 45 korral. Aitäh, Kerli! Tulijaid tervitas ja võttis vastu õpetaja Anne Heier. Aitäh, Anne!

Lisaks giidituurile peeti väga oluliseks

kohvi ja koogi olemasolu. Tänavu toimetas hea ja parema pakkumisega Ruusmäe noorte kohvik. Aitäh, Karola Talo ja Annika Raudseping! Igasse päeva kuulus kontsert, teatrietendus või lausa mõlemad. Tänuõnad kuuluvad ka meie toredale ja abivalmis muuseumitädi Helvi Truusale! Rogosi mõisat külastas suve jooksul ca 1235 inimest.

Kohtumiseni mõisas!

Sirje Pärnapuu
Haanja Rahvamajade juhataja

I Rogosi tantsufest „Viis viimast“ ja Rogosi mõisa muuseumiöö

„Tere hommikust, Sirje! Tule võta minu aiast lilli, pane mõisa väravate ette või saalidesse või akende peale, lilled teevad iga päeva rõõmsamaks!“ Just sellise kõnega algas Rogosi tantsufesti hommik korraldajal. Aitäh, Aime Luht, päikseliste päevalillede eest!

Sellist laadi sündmuse korraldamise idee oli minu mõtetes juba päris pikka aega ning sel ajal kui pidime tööülesandeid eriolukorra tõttu kodus täitma, saigi kokku monteeritud lühivideo Haanja Rahvamajade väljakutsetega, ning see avalikkuse ette toodud.

Väljakutse nr 1 oli järgmine: „Head muusikainimesed ja laulusõbrad! Leidke oma laulude seast selline, milles kõlab sõna „aeg“, harjutage pisut ja salvestage oma esitus mõnda digivahendisse, seejärel saatke Haanja Rahvamajade juhatajale.“ Väljakutsele vastas kaks vaprat laulu- ja pillimeest. Aitäh, Malvo Pilt ja Aare Russe. Esituse tegi ka tantsurühm Rõõmu-Liine. Aitäh, Rõõmu – Liined!

Kõiki neid esitusi saime näha ja kuulda 29. augustil Rogosi mõisa sisehoovis.

Väljakutse nr 2 oli aga hoopis selline: „Rõuge valla harrastusbändid! Saame kokku 29. augustil Rogosi mõisa sisehoovis ja teeme ühe toreda koosolemise!“ Väljakutse esitaja poolt oli ka paar reeglit: repertuaaris pidi olema laul, milles kõlab sõna „aeg“ ja teine kohustuslik laul oli kõikidele tuttav laul „Viis viimast“. Iga ansambel oli rahva ees tunnise kavaga, milles kõlasid ka reeglitega paika pandud kaks laulu. Kuigi päeva nimeks sai tantsufest, kujunes päev pigem siiski muusikafestiks, sest ansambelite esinemisi oli väga mõnus kuulata. Publikul oli meeldiv võimalus valida 2021. aasta Rogosi jaanipeo tantsubänd, toetushääli said kõik ansamblid, kuid enim hääli sai ansambel K.T.K. Niisiis kohtume ansambliga K.T.K 22. juunil 2021 Rogosi mõisa pargis.

Lisaks ansambelite kuulamisele sai aega veeta muuseumitubades, korallküünlaid valmistades, maitvat toitu nautides, batuudil hüpates ning küsimustele vastuseid otsides. Vastuste otsimine oli tõsine töö, sest 20 küsimust mõisa ajaloo kohta vajasis uurimist, ringi jalutamist, lugemist... Mis aastal ehitati Rogosi parki esimene laululava? Kes ostis 1947. aastal ümbruskonna esimese sõiduauto? Millal algasid Rogosi mõisa renoveerimistööd? Jne, jne... Suur tänu vastuste otsijatele!

Muuseumiöö tegevus kulges tugevas viimasajus, kuid see ei taksitanud plaanitud programmi täitmist. Aktiivselt jätkus Kaabsoo küünlakoda tegevus peahoone saalis, õhtuhämaruse giidituur pakkus põnevust ning enne südaööd sai pool teatraliseeritult ka Sinise Daami saladuste lugu ette kantud. Mõisa ukseid saime sulgeda pärast südaööd ning hetke pisut tunda rõõmu pikast, pikast päevast ja saadud rõõmsatest emotsioonidest.

Suurim tänu ja lugupidamine teile, ansamblid Sade, Drift, Meelis & Katrin Duo ja K.T.K, kapell Eloilo, päevajuht Mirko, heliõpe ja DJ Joosep, OÜ Romelina, Kaabsoo küünlakoda, Ruusmäe raamatukogu juhataja Sirje Moorus, Kagu Park, Luutsniku külaselts, Jane Koemets, Kadri Parts, Rõuge vald. Kõik kaasamõtledjad, abilisised, külaliselid nii päeval sel üritusel kui muuseumiööl – SUUR, SUUR, SUUR AITÄH TEILE!

Nagu öeldi, on kõik suured festivalid saanud alguse just sedamoodi. Kas kohtume ka tuleval aastal just taolises vormis, seda näitab aeg.

Teid tänades
Sirje Pärnapuu
Haanja Rahvamajade juhataja
MTÜ Ruusmäe Noorteklubi juhatus
liige

58 aastat Suure Munamäe Torni rändkarika motokrossi ja Noorte Karikasari Abi krossirajal

Abi krossirada Trolla külas Haanjas on olemas juba aastast 1994, algselt loodi rada mootorsaanivõistlusteks. 22.–23. augustil oli sellel rajal suurim võistlus.

Laupäeval, 22. augustil leidis Abikrossirajal aset Eesti Noorte Karikasari neljas etapp. Ilm oli korraldajate poolt ja võistlustingimused ideaalsed. Võisteldi neljas masinaklassis. 50PW ehk algajad on 5-aastased ja vanemad. Seal tegi oma elu esimese võistluse Ron Tiisler Võrust ja saavutas 5. koha. Veel oli selles klassis Võrumaalt Aron Saarme 6. kohaga. 50cc klassis oli osalejaid hulgaliselt, kuid mitte kedagi Võrumaalt. See-eest 65cc klassis tegid Leoki dünastia esindajad tubli töö, Lucas Leok esimese ja Travis Leok kolmanda kohaga. Veel olid selles klassis rajal Stefan Taaber 4. ja Sebastian Klooren 11. kohaga. 85cc klassis polnud võrukaid, sest üks liidritest, Sebastian Leok, kõndis ringi kipsis käega.

Samal päeval oli ka Pitbike'ide Eesti meistrivõistluse etapp. Siin saavutas Võrumaa mees Raivo Raudsepp kolmanda koha.

Pühapäeval, 23. augustil toimus Suure Munamäe Torni rändkarika järjekordne motokross. 58 aastat tagasi algas see saaga ning juba 2022. aastal peaks toimuma 60. juubelikross, kui kõik vägevad jõud aitavad. See võistlus kuulus ka Motoföderatsiooni TOP200 võistlussarja.

Öösel oli ilmataat teinud tubli kastmistöö ja nii sai sõitma minna tolmuvaabalt. Võistlusklasse oli kaheksa: naised, veteranid 40+ ja 50+ vanuses, E, D, C, B ja A klass. Võrukatest oli 50+ klassis kohal Vambola

Saarme, Urmas Heliste ja Mati Pärnasalu. B-klassis saavutas Siim Ihats võistluse ainukese Haanjamaa esindajana kolmanda koha. A-klassis aga domineeris Võrumaa täielikult, esikoha saavutas Karek Kutsar ja teise koha Tanel Leok. Kindlasti andsid nemad päeva kõige haaravama vaatemängu. Timmo Mõts oli siin üheksas.

Nagu mainitud, kui kõigevägevam ja kohalik võim aitavad, siis toimub kahe aasta pärast juba 60. juubelimotokross Suure Munamäe karikale.

Et võistlus teoks saaks, tegid paljud inimesed ära väga suure töö, täname neid kõiki südamest: Urho Märdimäe, Mart Harak, Ahti Lind, Rainer Kukka „Professor“, Siim Ihats, Markus Palm, Janek Sade, Eero Kapp, Karli Tõruke, Kati Märdimäe, Aivar Nagel, Jüri Kukk, Ülo Vorms, Haanja Noortemaja ning noored vabatahtlikud Airi Parv, Kerli Pärnapuu ja Angela Anton.

Materiaalselt ja auhindadega toetasid võistluse toimumist Metsavenna talu, Jaaniraotu talu, Nopri talu, Mooska suitsusaunatalu, Abi Raja talu, Meisli AS, Suure Muna kohvik, Rogosi mõis, kohvik Daisy Juures, Timo Keraamika, Barrus saetööstus, Lapi metall, Parksepa turbatööstus, Mahesulased OÜ, A-Metall, RAMO AS, Majorett ja Aivar Vaab.

Ülo Raudsepp
motoklubi SINILIND

Sel aastal võitis karika KTL meeskond. Sõmerpalu oli kolmas.

Kõige kiirema, A klassi võitja nr 132 Karel Kutsar Võrumaalt.

Kiiruskatsel sõitev Ott Tānak aeglustas ja lehvitab noortele krossipoistele.

Võru poiss Ron Tiisler tegi Haanjas oma elu esimese võistluse.

Õnnelik lapsepõlv

P ü h e n d a n
selle artikli kõigile
vanaemadele ja
vanaisadele.

Septembrikuu teisel pühapäeval tähistatakse ülemaailmset vanavanemate päeva. Tõsi, et vanavanemad on piduliku päeva välja teeninud. Siiski tahan rõhutada, et vanavanemad on ju muul ajal aastas ka olemas ning selleks, et nad tunneksid end erilistena, ei pea ootama seda ühte päeva aastas.

Vanavanemate päeva peamine eesmärk on tihendada eri põlvkondade vahelist suhtlemist. Vanavanemate roll on Eesti eludes ja ühiskonnas tervikuna aastakümnetega muutunud. On ju aastakümneid olnud tavapärane, et erinevad põlvkonnad elavad koos ühise katuse all, aga praegu elavad eri generatsioonid pigem eraldi. Vanavanemad käivad pikemalt tööl, on aktiivsed, reisivad palju ning tegelevad oma hobidega – neil on oma elud. Õnneks on kadumas stereotüübid, et kui saadakse vanavanemaks, siis jõutakse ajajärku, mil tuleks koju jääda ning lapselapsi hoidma hakata. Vanavanemad ei ole lapsehoidjad, kokad, taksojuhid, koduabilised, vaid need, kellega koos olemisest tuntakse siirast rõõmu. Nendega koos veedetakse ühiselt lihtsalt toredest aega ja nendest koosviibimistest jäävad mälestustesse oma elu elama imelised eluhetked.

Minul on olnud õnnelik lapsepõlv, sest minu vanavanematel oli minu jaoks aega. Siiani on meeles, kuidas vanaisa võttis mind õunaaias kukile, et saaksin kõige punasema õuna puu otsast kätte. Mälusoppidest kerkib esile, kuidas vanaema Maria viis mind alati mu sünnipäeva aegu mitte linna, vaid alevikupoodi, et saaksin sealte endale sünnipäevakingituse valida. Ikka koos temaga – see oli meie koosolemise aeg. Ja unustada ei ole võimalik pildikest kuumast suvepäevast,

mil koos vanaemaga köögis toimetades võid tegime ning kuidas mannavahu sisse mullid said. Ja veel ning veel mitmeid pilte ja teadmisi on selles mälu kangas, mida täna oma elus kasutan.

Sageli on just vanavanemad need, kes on oma lapselastele esimese jalgratta ostnud, salaja süles autot juhtima õpetanud, mõnikord ema-isa eest väikest pattusilunud. Või kui näiteks väike poisstegelane õhtul magama ei tahtnud jääda, siis võttis vanaisa posinäapsu, pani traktori käima, tegi paar tiiru ümber talumaade ja uni oli nagu võluvael kohal. Õnnelik lapsepõlv, eks ole!

Koos veedetud ajahetked elavad oma elusid veel aastakümneid. Nendest saavad lood, mille jutustamine aitab selgitada seost mineviku ja tuleviku vahel. Leidke ühist aega, nii tekivad lood ühiste mälestuste loomiseks.

Küsin vaid mõnede Rõuge vallas elavate vanaemade-vanaisade käest nippe, mida nad ikka ja jälle on eluteele oma lapselastele kaasa andnud või andmas. Siin nad on – need elutarkused, mis on elavad legendid.

„Löö muna panni peale (täpselt nii mitu muna sa ära jõuad süüa), lase rahulikult seal munadel panni peal tiksuda. Ära pööra neid ümber ega sega. Vot nii valmib kõige parem praemuna!“ – vanaema Veera

„Käega ei tohi lauda pühkida – pühid rikkuse maha. Puru pühkimiseks kasuta alati lappi või muud abivahendit, muidu pühid raha majast välja.“ – vanaisa Kalju

„Ükskõik, kui vaene või rikas sa oled, ära kunagi saada külalist majast välja nii, et talle midagi ei paku. Klaas külma vett on alati südamega pakutud, ka vaesel. Tööd tee ikka kahe käega, saab rutem valmis.“ – vanaema Milvi

„Kui kõnnite sõbraga või naisega või mehega posti vahelt läbi, lähete tülli. Alati tuleb minna koos ühelt poolt posti.“ – vanaema Siiri

„Õhtul ei tohi prügikotti toast välja viia,

sest nii viid majast rikkuse välja!“ – vanaisa
Tõnu

„Kurke tuleb kasta õhtul, tomateid

hommikul.“ – vanaisa Rihard

„Täiskuu ajal raiutud küttepuud kuivavad hästi.“ – vanaisa Leo

„Iga toidu sisse peab natuke suhkrut panema, see toob õiged maitseid välja. Ja võid pole iialgi palju ühegi toidu sisse.“ – vanaema Riina

„Saunavihad tuleb ära teha enne
jaanipäeva kahaneval kuul. Ja veel tarkus

omaette on see, et kui teed kasevihad neljapäeval ja laupäeval tammevihad, siis need on kõige parema väega.“ – vanaisa Ants.

Selline see vanavanemate ja lapselaste teemakangas sai.

Triinu Õispuu
sotsiaalosakonna juhataja

Natuke koos nuputamist noortele ja vanadele. Ülesanded on võetud Tiina Tammbaumi ja Anu Jonuksi töövihikust SÄRTS, mis sisaldab erinevaid ülesandeid lahendamiseks koos oma eakate vanemate ja vanavanematega.

Nimedes tähti ümber paigutades saate teada, mis elukutset need inimesed peavad.

1.	ERIK TELK		4			4	9	3	7	2	9								
2.	ANTS RAISTE			8	2		5	3		4	8	7		5		3			
3.	JUTA PAADLI		3	8			10				2	12	8				8		
4.	KRISTA OJA		9			7	2	5		3	8			8					
5.	L. KARU		9	8			10	7											
6.	AET JÕPA		13			4	3	8					8						
7.	REIN ESN		2			5	4	14	4	7									
8.	JAAK PASSADI		9	8	5		5	8			2	12	8			8			
9.	JUTA MIA PARAAD		7	8	8		1	8		3	10			2	12	8			8
10.	TEET VÕTJA		4	3	3		4	11		13	3			8					

Selle ülesande vastuseks on tsitaat A. H. Tammsaare romaanist „Kõrboja peremees“. Täitke sinised ruudud tähtedega, mille šifri leiате eelmisest mõistatusest.

1	2	3	3	4

5	4	4

	Ö	Ö
3	6	6

1	2	3	3	4

7	8	5	9	10	5

11	8	2	12

5	13	14	8	12

14	4	4	12

	Ö	Ö			
5	6	6	11	8	12

H			G	
15	2	14	16	4

5	4	4	5	3

Mõniste noortekeskuse hoone on rekonstrueeritud

Mõniste piirkonnas on noorsootöö korraldatud valla ja mittetulundusühingu koostööna. Noortekeskuse hoone, mis asub kauni pargi serval, kuulub MTÜ-le Ääremaa Noored.

MTÜ asutati 2006. aastal. Toonane Mõniste vald andis meie kasutusse endise saunahoone, mida siis suure õhinaga korrastama ja remontima asusime. Mõniste vald toetas meie tegemisi vastavalt oma võimalustele. Toetusi remondiks ning noorsootöös vajalike vahendite soetamiseks oleme

saanud kohaliku omaalgatuse programmist, Eesti-Hollandi Heategevusfondilt Päikeselill, PRIA-lt maaelu edendamise meetmest 3.2, PRIA Leaderi programmist, ANK-ide projektikonkursilt, KULKA-st jne.

Hoone rekonstrueerimiseks on teostanud kolm suuremat projekti, mille kogumaksumus on 103 460 eurot. Kogu maja on saanud uue kuue, välisseinad on soojustatud, aknad välja vahetatud. Välja on ehitatud teine korrus, mis ehitati natuke kõrgemaks, et saaksime ühe suure ruumi. Katus on samuti rekonstrueeritud.

uste ja vaheseinaga
evakuatsiooni tingimusi
tulekahju korral. Teiselt
korruselt on nüüd võimalik
turvaliselt lahkuda maja
otsas oleva puukuuri katuse
kohale ehitatud terrassi ja
trep'i kaudu.

Projektide maksumus oli koos lisatööde ja mitmesuguste lisakuludega 42 779 eurot, millest Leaderi meetme toetus oli 35 050 eurot, Rõuge vald toetas 6771 euroga. MTÜ omaosalus oli 958 eurot, lisaks veel lugematu hulk tunde vabatahtlikku tööd.

Alates 2015. aastast on omavalitsus olnud MTÜ-le pidevaks partneriks, töötab noorsootöötaja ning omavalitsus katab ka otsesed maianduskulud.

Loodame, et lapsed ja noored tunnevad
vastremonditud majast rõõmu ning seal jätkub
kõigile tegevust.

Aitäh Võrumaa Partnerluskogule, kes korraldab Leaderi meetme toetuste andmist, aitäh PRIA-le, kes on Leader meetme rahastaja, aitäh Rõuge vallale, kes on olnud toetajaks nii projekti rahastamisel kui ka ehitustööde korraldamisega seotud asjaajamisel, aitäh ehitajatele Pasimare OÜ, aitäh kõigile vabatahtlikele, kes on aidanud projekti ellu viia!

**Katrin Roop
projektijuht**

Hispaania teeteod kui avaliku sektori innovatsiooni õpikunäide

Hispaania teeteod on sel suvel Eestis palju kurja teinud. Koduaias mul neid õnneks pole, aga ajakirjanduse ja sotsiaalmeedia vahendusel on võitlust võõrliigiga huvitav jälgida avaliku sektori innovatsiooni vaatenurgast. Võõrtigude massiline pealetung on ilmestanud väga hästi, kui oluline on inimeste ja ametkondade koostöö, et reageerida muutustele kiirelt ja tõhusalt. Inimesed ja kogukonnad, kelle aiad ja ajaveetmiskohad on sattunud tigude rünnaku alla, hakkasid ise tegutsema ja ootavad samal ajal avalikult sektorilt nõudlikult terviklikumat lahendust.

Üksikisiku panusest on rohkem kasu juhul, kui selle taga on olemas toimiv süsteem, mis need kokku seob. Meedia vahendusel paistab, et dialoog kogukonna, avaliku sektori ja ekspertide vahel selles küsimuses toimib ning kavandatavatesse riigipoolsetesse lahendustesse on programmeeritud ka kogukondlik panus: inimesed hävitavad tiguid ja kaardistavad nende leiukohtasid keskkonnaameti loodud platvormil. Keskset info kogumise rakendust on vaja selleks, et saada teada leviku piirkond ja keskkonnaamet saaks anda paremaid tõrjesoovitusi. Lisaks praktilisele tigude tõrjumisele tulevad inimesed andmete ja ühise tarkuse loomisega sellest, kuidas võõrliik levib ja milliste võtetega nendest kõige tõhusamalt lahti saab. Keskkonnaamet ega omavalitsus üksi ei suuda sellist teadmist luua ega tõhusalt võitlust pidada, samas on inimestel olemas selge vajadus ja soov oma aias ja koduümbruses ise panustada. Nii ongi tekkimas või tekkinud koostööne suhe inimese ja riigi vahel, kus iga osapool on omamoodi väärtuslik ja vajalik ning osaleb ühise avaliku teenuse loomises.

Selle näite põhjal on lihtne aru saada inimeste ja kogukonna võimest osaleda aktiivselt riigiameti ülesannete täitmisel. Kaasaegsed avaliku sektori innovatsiooni käsitlused peavad selliseid koostöiseid suhteid keskseks, mille najal saavad üldse hakata tekkima uued teenused või lahendused ning mida saab tehnoloogia abil tõhusamaks muuta. Teenuste innovatsiooni (ja eriti just avalike teenuste innovatsiooni) aluseks on osapoolte vaheliste suhete, usalduse, koostöö muutumine, kus rollipiirid lähevad järjest hägusamaks.

Toon teise näite suhete olulisusest ja muutumisest teenuste arengus – see on iseteenindus ehk iseendale teenuse osutamine. Kaupluses ise oma ostu „piiksutamisega“ võtame endale kassapidaja rolli ja teenindame ennast ise, mitte ei lase ennast teenindada. Enamusele see meeldib. Tulemuseks on teenus, kus on keeruline tõmmata selget joont müüja ja ostja vahele ning inimene kujundab suuresti ise, milline on tema jaoks konkreetne ostukogemus. Iga üksik teenuse osutamise-saamise hetk just ongi võtmekoht – teenuse kasutaja kujundab ise teenuse sisu vastavalt

Kadri Kangro (esireas vasakult teine) ning hiljuti Kuldres toimunud Vunki mano! loometalgute korraldajatest ja mentoritest koosnev meeskond. Foto: Viivika Nagel

oma ainukordsetele soovidele ja vajadustele. Küsimus ei ole siin pelgalt tehnoloogilises võimekuses, pultides ja tarkades kassades, vaid selles, millisele ostja-müüja suhtele tehnoloogia rajaneb ja kui suur on vastastikune usaldus. On arusaadav, et usaldus ostja ja müüja vahel on aja jooksul paranenud, sellest ajendatuna on loodud uued tehnoloogilised võimalused. Printsipiis kehtib sarnane loogika ka avalike teenuste arendamisel: muutuseid omavahelises rollijaotuses ja koostöös saab tehnoloogia abil hõlbustada ja protsesse tõhusamaks muuta. Innovatsioon esmalt suhetes ja siis tehnoloogiaga asi tõhusamaks – nii sünnivad tuleviku lahendused.

Kui ise teenuse loomine toidupoes on saanud normaalsuseks ja võõrliigi vastu justkui polegi muud võimalust kui inimeste aktiivne osalus, siis kuidas jõuda iseendale teenuse loomiseni selliste pikaajalisemate avalike teenuste puhul nagu haridus, hoolekanne või avaliku ruumi kujundamine? Kuidas käivitada avalike teenuste innovatsiooni? Tõugata tagant nihet arusaamas, et ainult inimene ise teab, millised on tema vajadused ning seetõttu on olemas eeldused tema aktiivseks osalemiseks ja lahendusse panustamiseks nii isiklikult kui ka läbi kogukondliku koostöö? Kuidas kasvatada usaldust?

Riiklikud teenused on meil hoogsalt liikunud innovatsioonide poole, sest tavaliselt on need sellised, mis ei vaja suurt pühendumist nõudvat suhtlust teenuse osutamisel. Seetõttu on neid ka lihtsam tehnoloogiaga rikastada. Maksuametniku või registripidajaga ei eelda me sellist kokkupuutumist kui õpetaja või tugiisikuga. See on ka üks põhjus, miks avalike teenuste uuendamine on kohalikul tasemel aeglasemalt kulgenud. Kohalik tasand on palju lähemal iga inimese individuaalsetele vajadustele ja siin on hoopis tähtsam roll suhetele uue sisu andmisel, enne kui üldse

saab hakata mõtlema tehnoloogiliste vidinate kasutuselevõtu peale.

Seega tuleb kohalikul tasandil teenuste arendamist alustada sellest, et üles ehitada aktiivne kvaliteetne partnerlus ja usaldus kasutajate ning osutajate vahel. Kui tavaliselt räägime kaasamisest otsuste langetamise kontekstis ning osapoolteks on suuremad huvigrupid, siis teenuste innovatsiooni ja koosloome jaoks tuleb minna indiviidi tasandile ning liikuda alt-üles suunal, n-ö uurida üksikut juhtumit luubiga. Ideaalis peaks iga kokkupuude teenuse kasutajaga võimaldama käivitada vajalikke uuendusi, sest selles kohas tekib teadmine, mida on vaja muuta, et tulemus oleks tõhusam ja sellest oleks abi. Aktiivsel dialoogil põhineva teenuste osutamise eelduseks on seda toetavad käitumismallid ja valitsemiskultuur. Avatud suhtlusest ja valmisolekust pidevalt kogemustest õppida on juba praeguseks saanud oluline oskus, mis on eriti tähtis avalikus sektoris, mis toimib meie kõigi hüvanguks.

Mõistan, et selle peale tahavad paljud öelda, et me kaasaks küll, aga inimesed on passiivsed. Miks see nii on? Osaliselt on see tingitud seni valitsenud arusaamast kodanikust kui tarbijast. Seda rolli saab muuta inimesi julgustades ja neile võimaluste loomises oma elu korraldamisel. Nii nagu on iseteeninduskassade juures olemas poetootaja, kes vajadusel juhendab, julgustab ja abistab. Samuti on vaja luua inimeste, kogukondade ja ametiasutuste vahel uut moodi suhtlemiskohad ja tavad, et partneritena koos sõnastada lahendamist vajavad probleemid. Lähenedamine „tulge, vallamaja ukseid on avatud,“ ei ole just kodanikke ülearu võimestav ja selles on tunnetatav tugevama positsiooni võtmine. Saab ka teisiti.

Võrumaalt alguse saanud Vunki mano!

loometalgud on üks võimalus, kuidas tuua kodaniku ja avaliku sektori vaheline dialoog traditsioonilisest hierarhisest vormist välja ja pakkuda uut moodi avatud keskkonda alt-üles algatuste käivitamiseks. Eesmärk on anda uus partnerluse ja koostöö kogemus. See on koosloome demoruum, kus tähtis pole see, millist teenust arendatakse, vaid kuidas seda tehakse – treenitakse üksteise kuulamist, mõistmist ja konstruktiivset arutelu, kus kasvab ka iga osaleja vastutus. Loometalgute formaadi aluseks on tehnoloogiamaailmast alguse saanud intensiivsed prototüüpide loomise üritused ehk häkatonid, mida on kohandatud avalike ja kogukondlike lahenduste käivitamise jaoks sobivaks, et suhete uute kvaliteetide tekkimist soodustada. See on ainult üks näide paljude algatuste seast, mis otsivad kaasageid lähenemisi, kuidas anda hoogu juurde inimeste ja avaliku sektori vahelisele koostööle ja seeläbi kiirendada kohanemist ka selliste keeruliste väljakutsetega nagu rahvastiku vähenemine maapiirkondades või suhteliselt nigel tervena elatud aastate osakaal kogu eluast.

Raske on ennustada, millised on tehnoloogilised ja keskkondlikud võimalused näiteks tugiisiku teenuse osutamiseks või võõraste teetigude tõrjumiseks kümne aasta pärast, aga igatahes saab oodatav tulemus olla parim, kui rakendada innovatsiooni soodustavaid koostöiseid tegutsemismalle. Nutikas on vajalike muutusteni jõudmine kavandada nii, et valitsemises kujundatakse teadlikult koostöist kultuuri. Arendustegevustes on oluline küsida: „Kuidas?“ Avalikul sektoril on võimalik muutust luua vastavalt uusi projekte kavandades (ja sealjuures lisaks küsimustele „Miks ja mida teeme?“ küsida ka seda, kuidas me seda teeme) või koostööd väärtustavate algatustele raha eraldades. Tulles tagasi „piiksutamise“ näite juurde, siis iseteeninduslahendusteni ei ole jõutud kitsas disainerite ja arendajate ringis, vaid aktiivses suhtluses ja koostöös klientidega. Seega, enne kui hakata unistama sellest, milline peaks olema üks või teine teenus tulevikus ja sellele ressursse kavandama või milline äpp veel maailmast puudu on, tuleb oluliseks pidada või isegi eraldi eesmärgina võtta tulemuseni jõudmise protsessi ning panustada sellesse nii vahendeid kui aega.

EELINFO: 21. oktoobril toimub Võrus ümarlaud, kus koosloome avalikus sektoris ja loometalgute kogemust võetakse teadlaste ja valitsejate luubi alla. Püsige lainel!

Kadri Kangro

Vunki mano! loometalgute algataja ja korraldaja

Eesti Kasitöö
Aastateema 2020 **eesti-oma-pits**

KASITÖÖKOJAD ÜLE MAA

Varstu Kultuurikeskuses Laupäeval 17. oktoobril 2020

TEKSTIILIDE TUULUTAMINE

Eesti Rahvakunsti ja Kasitöö Liidu all tegutseb MTÜ Rahvarõivas, mille alt on välja kasvanud Tekiklubi. Tekiklubi tegevuseks on uurida kohalikku pärandvara.

Koostöös Tekiklubiga kutsun Teid näitama enda ja oma esivanemate vanu telgedel kootud esemeid, rahvarõivaid, heegeldatud ja kootud pitse, võosisid, linaseid tekstiile jne.

ÜRITUS ON TASUTA

11.00 – 14.00 Hindame esemete olukorda, uurime tehnikaid, materjale ja mustreid ning paneme kirja lugusid.

Vahepeal teeme kohvi- ja teepausi. Jätkame...

15.00 – 18.00 Tuleb juttu, kuidas hoida ja puhastada esemeid nii, et need kestaksid kauem. Kuidas vanu tekstiile hooldada ja taastada.

Kui arvad, et vana katkist või kulunud eset ei tasu tuua, siis kindlasti võta ka see kaasa.

Aktiivse osavõtu korral külastab meid novembris Tekiklubi ja võimalusel ka Eesti üks tuntumaid pitsimeistreid Ulve Kangro.

Anna tulekust teada. Eelregistreerimine ja info: haiyascraft@gmail.com tel: 51909023

Üritust viib läbi Sirje Hainas, kes on lõpetanud Riiptähtsuse Riigikooli Tekstilikasitöö eriala ja läbinud tekstiilide hoolduse, taastamise ja säilitamise koolituse.

Mõniste Kooli MUUSIKAPEŠA
LISAVASTUVÕTT

Muusikapessa on oodatud õppima nii lapsed, vanemad kui vanaVanemad, suured ja väikesed. Kui teie unelmatepillil hetkel õpetatavate pillide hulgas ei kajastu, tasub siiski ühendust võtta, sest meie õpetajatel on varjatud anded. Samuti on võimalik, et leiame teile õpetaja, kes hetkel veel kusagil mujal toimetamas.

Lisavastuvõtt toimub kuni 22.septembrini. Avaldusblankett Mõniste Kooli kodulehel.

KONTAKT:
kadriglaube@gmail.com
tel. 5117348

Õpetajad 2020/21:
Celia Roose
Klaver, laul, karmoška
Kadri Laube
Kannel, viiul, lööts, muusikapesa juht
Ott Kaasik
Kitarr, ukulele, bass, ansambliid
Reet Laube
akordion, klaver, plokkflööt

HAANJA RAHVAMAJA KUTSUB

MÄLUMÄNGU-ÖHTUTELE

6. OKTOOBRI KELL 18.30
27. OKTOOBRI KELL 18.30

OSALEMINE ON OODATUD KUNI 4- LIKMELISED VÕISTKONNAD.

OSAVÕTUTASU 2 EURO T OSALEJA KOHTA.

Kuidas unistada tööst?

Tiina Saar-Veelma. Foto:erakogu

Olen karjäärinõustajana tegutsenud nüüdseks üle 15 aasta. Minu legendaarne küsimus, millist tööd teeksid inimesed siis, kui neil poleks mingeid piire, on saanud paljude mu klientide jaoks elu murdepunktiks. Algul ehk küll ebalevalt, aga siis üha julgemalt hakkavad inimesed mõtlema oma tugevuste ja unistuste peale. Vahel meenub neile, et samadest asjadest on nad mõtisklenud ka lapsena, aga siis tuli elu peale või ei jagunud julgust. Muidugi on hirmutav mõelda, et kui nüüd hakkangi muutust ellu viima ja teostan oma salamõtte, kuidas kui ma läbi kukun? Hirm kaob, kui su ümber on inimesed, kes sind igal sammul toetavad ja aitavad takistusi lahendada. Just selline on juba 27 aastat Eestis tegutsenud Johannes Mihkelsoni Keskuse koolitusprojektide eripära. Selles programmis saab igaüks olla tema ise ja kasutada kogu vajaminevat tuge oma eneseteostuse teekonnal.

Aastate jooksul on mul au olnud kohtuda gruppides nii geenitehnoloogia tudengite, endiste arstide, õpetajate, teenindajate, maalrite, oma ala otsivate noorte, juhtide, inseneride, teadlaste ja teiste ametite esindajatega. Mõni on saanud koondamise, teist vaevab tervisemure, kolmas on läbi põlenud või end kaotanud, neljandal jäi kool pooleli ja viies sai varakult lapsevanemaks. Inspireeriv on näha, kuidas kahe-kolme kuu jooksul saab igaühe loost tema tugevus, kiht-kihilt kooruvad välja tegelikud unistused ning selginevad suunad, kuhu liikuda.

Koolitusprogrammis on suur rõhk eneseanalüüsil. Mitmed osalejad on rõhutanud, et alguses tundus see neile ebamugav mõte rääkida endast ja kuulata teisi. Aga õige pea sai sellest rituaal, millest ei raatsitud ilma jääda. Otepää koolitusel osalenu sõnad kirjeldavad tabavalt: „Koolituse alguses olin väga skeptiline, kuna psühholoogia tundidel oli päris suur osakaal. Ma polnud väga vaimustuses, et pean

teistele end tutvustama ja rääkima senisest elust ja kogemustest. Kartsin, et mind mõistetakse valesti või halvustatakse, kuid pärast esimest kaht tundi tundsin vabadust. Nägin, et ma pole oma muredega ükski ja teistel inimestel on tõesti samad hirmud ja eelarvamused. Meie Otepää koolitusel oli väga kihvt koostus erinevatest generatsioonidest. Ma ootasin igat kohtumist juba sellepärast, et saaksin nende inimestega koos olla ja muljeid vahetada.“

Uued võimalused

Lisaks eneseanalüüsile on karjääriteekonna oluliseks punktiks võimaluste nägemine ja leidmine. Sageli pelgavad töötajad, et võimalus tähendab iga pakutava töö vastuvõtmist. Johannes Mihkelsoni Keskuse programmis seda hirmu pole. Eesmärk on leida valdkondi ja disainida karjääristiil, mis rahuldab ja rõõmustab eeskätt ennast. Enamus inimesi ei tea, et on olemas kaheksa erinevat karjääristiili ja edutamine pole kaugeltki ainus võimalus erialaselt areneda. Mõne jaoks istub rohkem asjade süvitsi pusimine, teine vajab vaheldust ja võimalusi, kolmandal on elustiili ettevõtja geen, mis vajab realiseerimist. Väga tabavalt jagas oma hiljutist kogemust kursuslane Vöru: „Olen enesekindlam, sain aru, mis on mu tugevad küljed ja mida võiksin veel arendada. Meeskond on väga sõbralik, pingevaba õhkkond, toredad koolitajad. Esimest korda elus sain aru ka sellest, et minul on õigus töökohast ära öelda ka peale töövestlust. Mitte ainult, et mind valitakse, vaid ka mina valin. Ja lõpus sain endale töö, mida ammu tahtsin. Maagia?“

Enamus koolitusprogrammi läbinuid mõnnavad, et koolitus andis neile uue hingamise ja palju mõnusat enesekindlust. Usun, et see on suur privileeg, kui saame elus aja maha võtta ja innustavas õhkkonnas enda tuleviku peale mõelda. Individuaalnõustamine on tõhus, aga grupis töötamine annab lisaväärtust teiste inimeste näol, kellest tihti saavad meie arenguvitamiinid. Ma olen kõige eriskummalisematest ja liigutavamatest äriideedest kuulnud just Johannes Mihkelsoni Keskuse koolitusgruppides. Üks meie kursuslane hakkas tootma vanadest kändudest stiilseid valgusteid, teine enesehinnangut tõstvaid rõivaid, kolmas aga võttis julguse kokku ja liikus oma kunagisele unistuste erialale. Ka peale eneseanalüüsi ja võimaluste kaardistamise ei jää kursuselased ükski, vaid saavad nii täiendõpet kui praktikat: „Koolituse raames saab minna tööpraktikale, mis on hea võimalus uute kogemuste ja tutvuste saamiseks. Otsustasin seda proovida. Nii võtsingi kohe ühendust ühe tuttavaga asutusest, kuhu mõtlesin end praktikale pakkuda. Sain koha samal erialal, mida õpin ülikoolis ning leppisime kokku, et alustan kohe, kui koolitus läbi saab. Kui sõitsin esimesele praktikapäevale, helistati mulle võralt numbrilt. Helistajaks oli asutuse osakonnajuhataja, kuhu ma olin väga kaua tahtnud tööle saada. Mulle pakuti

sedasama kohta, mida ma nii kaua soovinud olin,“ jagab kursuslane Otepäält.

Jah, eestlased on tööosku rahvas: kohusetundlik, enesekriitiline ja töökas. Kahjuks viib see meid sageli rappa, teisisõnu läbipõlemiseni, kui oma me tööelu tasakaalukalt ja läbimõeldult ei kavanda. Nii kannatame ise, aga ka meie lähedased. Kuidas teada, et vajan arengumüku nõustamise või koolituse näol? Lihtne – kui oled kordki mõelnud, et ei taha hommikul tööle minna või on tunne, et ei tee õiget asja või tunned, et unistused on

totaalselt teistsuguseid kui tegelikkus. See on märk, et väärid unistamist eneseteostusest ja sammhaaval sinna poole liikumisest. Inimesed, kes saavad teha seda, mis neil hästi välja tuleb ja mida nad naudivad, muudavad maailma paremaks paigaks ja aitavad särada ka inimestel enda ümber.

Tiina Saar-Veelma
psühholoog, koolitaja

JMK JOHANNES
MIHKELSONI
KESKUS

Töötaja*, kutsume Sind tasuta koolitusele
Samm unistuste töökohani (111 h),
kus saad teada rohkem enda võimaluste ja tööturu kohta ning julgust teha häid valikuid

Koolituse osad on:

1. Ettevalmistus tööotsinguks (34 tundi)
2. Tööintervjuu (videotreeningu meetodil, 19 tundi)
3. Tööõigus (12 tundi)
4. Tööelu planeerimine ja suhted töökohal (16 tundi)
5. Tööklubi (30 tundi)

Soovi korral võimalus minna **tööpraktikale** sobivas ettevõttes, samuti võimalus minna **erialasele kursusele** ja saada tasuta **nõustamist** (psühholoogiline, karjääri-, sõltuvus- ja võlanõustamine). Kogu koolitus on **TASUTA. Transpordikulud kompenseeritakse**, koolitusel on tasuta **toitlustamine** ja **päevastipendium** ning vajadusel lastehoid.

Projekti sihtrühm:
* noored vanuses 16-26 a, kes hetkel ei õpi ega tööta
* töötajad vanuses alates 27 a ja peavad olema tööturult olnud eemal vähemalt 6 kuud.

Infotund toimub 1. oktoobril kell 11.00

Vajalik on eelnev registreerimine.
Kontakt: LIIA TINNO, 5662 4441 või liia.tinno@jmk.ee
Asukoht: Võru Instituut (Võru, Tartu 48)
Vaata ka meie kodulehte www.jmk.ee

Projekti "Töökoht igaühele" toetavad Euroopa Sotsiaalfond ja partneromavalitsused: Võru linn, Valga vald, Otepää vald, Setomaa vald, Rõuge vald ja Kanepi vald.

SEIKLUSHUNDI SÜGISENE ROgain

11. oktoober, 2020, Filmi-Vargamäe külastuskeskus, Võrumaa

VÕISTKONDLIK(2-5LIIGET) ORIENTEERUMINE
KONTROLLAEG 4H, RATTARAJAL 3h JA PERE KLASIS 2H

REGISTREERIMINE JA LISAINFO
WWW.SEIKLUSHUNT.EE

RMK EESTI KULTUURKAPITAL SPONSORID DUNCAN.EE

Karjäärirattari Veski-Mati VÄRSKA ORIGINAL

honey power

RÕUGE VALLA ESIMENE AVALIK TENNISEVÄLJAK OOTAB MÄNGIJAID

INFO: KAREL SAARNA, TEL 5560 3989

RÕUGE TENNIS

- * SOODUSHIND RÕUGE VALLA ELANIKULE – 5 EURO TUND
- * SOODUSHIND RÕUGE VALLA NOORTELE (VANUSES KUNI 17 AASTAT K.A.) – 1 EURO TUND
- * TAVAHIND – 8 EURO TUND

VÄLJAKU BRONEERIMINE
TENNIS.RAUGE.EE

Kas Sina tead, kus oli Rogosi mõisa õunapuuaed?

See selleks, aga...

Rogosi mõisast saad soovi korral rentida õunapurustajat ja mahlapressi.

Kasutuskorra hind 10 eurot.

Masinate kasutamise soovist anna teada tel 516 5728
Sirje Pärnapuu või sirjeparnapuu@gmail.com

Aasta Euroopa kultuuripealinna tiitlivõidust!

Euroopa kultuuripealinn on Euroopa suurim kultuurisündmus, Euroopa kõige hinnatum kultuuri- ja kogukonnaprojekt. Selle sihi on innustada Euroopa linnu ja piirkondi kultuurist kantud arengule. Fookuses on kultuur kõige laiemas mõttes (kunst, teater, muusika, sport, haridus, teadus, sotsiaalvaldkond, keskkond). Kandidateerimise aluseks on taotlus ehk kandidatuuriraamat. Kandidatuuriraamatut hindab rahvusvaheline žürii, kes tuleb tiitlivõidu otsustamise eel ka piirkonda visiidile, kohtub ka kandidatuurimeeskonnaga – kõikide komponentide tulemusel teeb žürii otsuse, milline piirkond pälvib tiitlivõidu ja saab kultuuripealinna elluviimise õiguse. Võistlus tiitlivõidu eest on kõigis kandidateerivates riikides väga pingeline ja ettevalmistused kestavad mitu aastat. Tartule ja Lõuna-Eestile pakkusid konkurentsi esimeses voorus Pärnu, Kuressaare ja Narva koos Ida-Virumaaga. Finaalis võistlesid tiitli eest Tartu koos Lõuna-Eestiga ja Narva koos Ida-Virumaaga. Võitlus on pingeline seetõttu, et Euroopa kultuuripealinna tiitel annab piirkonna loomeinimestele ainult üks kord elus võimaliku võimaluse korraldada Euroopa suurimat kultuurisündmust oma kodukohas, samuti toob see piirkonnale tähelepanu nii siseriiklikult kui välisriikidest ja sellest tulenevalt ka majanduslikku tulu – seda nii investeeringute näol piirkonda kui läbi kultuuripealinna külastama tulevate sise- ja välislastide.

Mis on „Ellujäämise kunstid“?

Tartu koos Lõuna-Eestiga võitis Euroopa kultuuripealinna tiitli „Arts of Survival“ ehk maakeeli ellujäämise kunstide kontseptsiooniga. Ellujäämise Kunstid kõnelevad inimloomuse kasvavale kliimakriisile, teravnenud ühiskondlikest pingetest ja vaimse tervise probleemidest, väiksemate linnade ja maakogukondade võitlusest püsimeis ja uuendamise nimel.

Ellujäämise Kunstid on Tartu ja Lõuna-Eesti tulevikunägemus, mis väärtustab senisest enam loodust inimsuses, inimsust kunstides, kunste Euroopas ja Euroopat maailmas.

Kõik meie kultuuripealinna tegevused ja sündmused lähtuvad „Ellujäämise kunstide“ väärtustest:

- loodushoidlikum linna- ja maakultuur,
- haritus ja leidlikkus,
- liikumine ja vaimne tervis,
- põlvkondade koosloomine,
- paikkondlike omapärade esiletoomine,
- kriitiline ärksameelsus,
- valdkondadeülene regionaalne ja rahvusvaheline koostöö.

Euroopa kultuuripealinna tiitliaasta on vähemalt neli aastat kasvanud kultuuri-, kunsti- ja haridusprogrammi ning turundustegevuste kõrgpunkt.

Kuidas valmistume tiitliaastaks?

Euroopa Liidu suurima kultuurisündmuse ettevalmistamiseks ja piirkonna arengu vankri ette seadmiseks asutati mullu detsembris sihtasutus Tartu 2024.

Päris mitmed Lõuna-Eesti kultuurikorraldajad on töötanud juba põhjalikult läbi kandidatuuriraamatu, mille põhjal otsustas rahvusvaheline žürii anda meie Euroopa kultuuripealinna tiitli. Raamat, mis on aluseks ka kultuuripealinna ettevalmistustele, on nüüd loetav eestikeelsena Tartu 2024 kodulehel.

Kandidatuuriraamat sisaldab ka Tartu 2024 loovkontseptsiooni Ellujäämise Kunstid ning seda piltlikustavaid omanäolisi kultuuriprojekte. Raamatus on esitatud üle 30 projekti, mille edasi viimiseks alustas SA Tartu 2024 tänavu kevadel aastapikkust arendusprotsessi. See tähendab, et projektide eestvedajad valmistavad SA Tartu 2024 loomenõukogu ja mentorite toel ette põhjalikud projektiplaanid.

Käesoleva aasta sügisel hakkavad projektide meeskonnad vaatama ringi täiendavate partnerite järele. Ühel poolt otsivad partnereid projektide juhid, teisalt ootame Lõuna-Eesti kultuurikorraldajate kaasalöömist. Selleks tuleks lugeda Ellujäämise Kunstide kandidatuuriraamatut ning kui mõni esitatud projekt tekitab inspiratsiooni

ja koostöömõtteid, andke sellest märku Tartu 2024 tiimile. Kultuuripealinna meeskond viib osapooled kokku.

Lõuna-Eestisse on juba planeeritud suured regionaalsed Tartu 2024 tähtsündmused nagu Tartu Maailmaülikool, Leaderi koostööprojektid Lõuna-Eesti kohalike väärtuste esiletoomiseks või Peipsi järve kunstitee. Ent samavõrd on raamatus esitatud projektide seas neid, mis pole oma partnerite võrgustikku veel lõpuni välja arendanud ja just nende puhul seisab sel sügisel ees partnerluste sõlmimine.

Kuidas jõuda Euroopa kultuuripealinna programmi juhul, kui oled Lõuna-Eesti kultuurikorraldaja, kel on Ellujäämise Kunstide kontseptsiooniga seonduv uuenduslik idee, mis ei haaku ühegi kandidatuuriraamatu projektiga? Siis tuleb olla tähelepanelik, sest ees seisavad järgmised ideekorjed ja projektikonkursid. Euroopa kultuuripealinnast osa võtavad Lõuna-Eesti omavalitsused hakkavad juba sel aastal valmistuma järgmiseks, 2022. aastal toimuvaks projektide taotlusvooruks. Sellele regionaalsete projektide taotlusvoorule eelnevad infopäevad maakondades ja Lõuna-Eesti omavalitsustes, ent soovitan juba praegu mõtlema hakata.

Oluline on tähele panna, et nii praegu arendusprotsessist osa võtavad kui edaspidi Tartu 2024 programmi pürgivad sündmused peavad haakuma Tartule ja Lõuna-Eestile Euroopa kultuuripealinna tiitli toonud väärtustega. Me

otsime Euroopa kultuuripealinna programmi värsked, väärtuspõhiseid tegevusi ja sündmuseid.

Kohe suve hakul, niipea kui koroonapiirangud lõdvenesid ja lubasid, on Tartu 2024 tiim asunud kohtuma erinevate Lõuna-Eesti omavalitsuste volikogude ja komisjonidega, et arutada tulevase koostööpõhimõtteid. Saan kinnitada, et huvi kultuuripealinna vastu on suur. Saadakse aru, kui suure kultuurist kantud arenguvõimaluse tiitlivõit Lõuna-Eestile on toonud.

Meie oma Lõuna-Eesti maakondade inimesed kuuluvad ka kultuuripealinna ettevalmistajate sekka. Nii esindab sihtasutuse Tartu 2024 nõukogus Lõuna-Eesti omavalitsusi Võrumaa Arenduskeskuse juhatuse liige Tiit Toots; loomenõukogusse, mis annab nõu Euroopa kultuuripealinna programmimeeskonnale, kuuluvad Kagu-Eesti ettevõtlusvaldkonna nõustaja Kuldar Leis ning pärimusmuusik Mari Kalkun. Lisaks on ettevalmistustesse kaasatud maakondade arenduskeskuste või omavalitsusliitude kultuurijuhid.

Järjest enam saavad aja edenedes kultuuripealinna panustama hakata omavalitsuste kultuurijuhid ning avalike suhete ja turunduse eestvedajad. Selleks, et kultuuripealinna ettevalmistused käiksid ühte sammu, on iga Lõuna-Eesti omavalitsus otsustanud, kes on valla või linna kontaktisik Tartu 2024 meeskonnaga side pidamiseks.

Kevadel, napilt enne koroonast tingitud digielu, kohtus Lõuna-Eesti omavalitsuste kultuurikorraldajatega Euroopa kultuuripealinn Aarhus 2017 regionaalne koordinaator Lene Oster. Siiani kõlavad mees tema öeldud sõnad: „Ühel hetkel on Lõuna-Eesti Euroopa keskmes ja te peate sellest hetkest maksimumi võtma. Muidugi toob see kaasa palju turiste, mis toob lisatulu majandusele. Kui te annate endast parima, siis saab teil olema maagiline aasta. See võimalus on üks kord elus.“

Annela Laaneots
Euroopa kultuuripealinn Tartu 2024 Lõuna-Eesti koordinaator

Kas sina oskad käsi pesta?

Kas sina teadsid, et regulaarse ja õige kätepesuga saab vähendada viirushaigustesse haigestumist koguni 15–20 protsendi võrra?

Käsi tuleks pesta nii palju kui vajalik, nii vähe kui võimalik, aga alati siis, kui käed on mustad, pärast WC kasutamist, enne sööki ja pärast õuest tuppa tulemist. Poest koju jõudes ei tohiks esimese asjana toidupakke avama hakata, enne tuleb käed puhtaks pesta. Mõistlik oleks käsi pesta ka pärast looma silitamist, kõhimist ja nina nuuskamist. Samuti ei tohiks pesemata kätega poes või tänaval olles näopiirkonda katsuda.

Et käte pesust ka mingi kasu oleks, ei piisa vaid sõrmede vee alt läbi libistamisest. Käsi tuleb seebiga ja leige veega pesta vähemalt 20–40 sekundi jooksul. Tee käed ja randmed voolava vee all korralikult märjaks. Doseeri piisavas koguses seepi ning hõõru seda hoolega kätele. Hõõru parema käega vasaku käe selga nii, et ka sõrmed üksteisega kontaktis oleksid. Korda sama teise käega ning ära unusta randmeid, sõrmevahesid ning küünealuseid. Loputa käed veega ning kuivata hoolikalt (ühikordse) rätikuga.

Bakterid kipuvad kogunema sõrmuste ja kellarihma alla, pese needki kohad üle.

Loputamisel lase vesi joosta suunaga sõrmedelt randme poole.

Pesemiseks eelista vedelseepi, kuigi asja ajab edukalt ära ka kuivseep, kui annad sellele pärast vette kastmist võimaluse resti peal kuivada. Pikaks ajaks alusele seisma jääv seebivesi on mikroobidele heaks elukohaks ja mõnele lausa kasulavaks.

Pärast pesemist kuivata käed ja randmed. Kui sa seda ei tee, muutub käte pesemise mõttekus küsitavaks, sest mikroobid armastavad signineda just niiskes keskkonnas.

Tekstiilist käterätikuid kasuta vaid kodus ning pese neid sageli. Kodust väljaspool eelista ühekordseid paberkäterätikuid.

Püsime terved!

MISSO NAISRÜHM KUTSUB TANTSIMA

Misso naiste tantsurühm Häitsmed ootab oma ridadesse uusi liikmeid. Selle hooaja esimene kohtumine toimub laupäeval, 19. septembril kell 10 Misso rahvamajas.

Kirikute teated

Pühapäeval, 20. septembril

- kell 11.00 armulauaga jumalateenistus Rõuge Maarja kirikus
- kell 13.00 jumalateenistus Misso kirikus

Teenistus ja kontsert Mõniste-Ritsiku kirikus

Pühapäeval, 27. septembril kell 11 toimub teenistus Mõniste-Ritsiku kirikus.

Pärast teenistust, kell 13.00 algab Tartu Maarja koguduse ansambli Stella Caeli kontsert.

MTÜ Varstu Kirikukontsert kutsub ansambel Stella Caeli kontserdile “Issand, ava mu huuled!”

Kontsert toimub Mõniste-Ritsiku kirikus (Ritsiku tn 19, Varstu) pühapäeval, 27. septembril kl 13.00

Kavas:

Eesti heliloojate vaimulik looming (Cyrillus Kreek, Mart Jaanson, Urmas Sisask, Tõnu Kõrvits ja Roman Toi), õigeusu traditsiooniline muusika, rahvusvaheliste suurkujude teosed (Orlando di Lasso, G. Fr. Händel, A. Bruckner, H. Wolf)

SISSEPÄÄS ON VABA, ANNETUSED OODATUD

Lisainfo: varstukirik.planet.ee

Trehvämi Rõugõn!

TOIMETAJA: Viivika Nagel, kommunikatsioon@rauge.ee

TIRAAŽ: 2455

KÜLJENDUS: Arman Projekt OÜ, kalurileht1@gmail.com, tel 5649 5252

VÄLJAANDJA: Rõuge vallavalitsus, Ööbikuoru tn 4, Rõuge alevik, tel 5346 5809, www.rauge.ee

LOE DIGILEHTE: www.rauge.ee/ajaleht

Toimetajal on õigus avaldamiseks saadetud artikleid toimetada ja lühendada.

Järgmise lehe materjalid on oodatud hiljemalt 24. septembril, leht ilmub 8. oktoobril.

